

กรณีศึกษาอุบัติเหตุจากก๊าซชีวภาพ (Biogas) และคุณภาพก๊าซชีวภาพกับความปลอดภัยในการทำงาน

งานวิศวกรรมแห่งชาติ ปี 2554 วันที่ 24-26 มีนาคม 2554 ณ ศูนย์ประชุมไบเทค

ศุภวัฒน์ ธาดาจรมงคล

วิศวกรเครื่องกลชำนาญการพิเศษ

สำนักเทคโนโลยีความปลอดภัย กรมโรงงานอุตสาหกรรม

0 2202 4222, 08 1311 9195

email; supawat.thada@yahoo.co.th

**กรณีศึกษาอุบัติเหตุจากก๊าซชีวภาพ (Biogas)
และคุณภาพก๊าซชีวภาพกับความปลอดภัยในการใช้งาน**

งานวิศวกรรมแห่งชาติ ปี 2554 วันที่ 24-26 มีนาคม 2554 ณ ศูนย์ประชุมไบเทค

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกรั่วของก๊าซชีวภาพในห้องสูบล้างก๊าซ

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51

กรณีศึกษาที่ 3 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.นครราชสีมา เมื่อ 2.5.52

กรณีศึกษาที่ 4 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา เมื่อ 10.12.52

กรณีศึกษาอุบัติเหตุจากก๊าซชีวภาพ (Biogas)
และคุณภาพก๊าซชีวภาพกับความปลอดภัยในการใช้งาน

งานวิศวกรรมแห่งชาติ ปี 2554 วันที่ 24-26 มีนาคม 2554 ณ ศูนย์ประชุมไบเทค

กรณีศึกษาที่ 5 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง จ.กาฬสินธุ์ เมื่อ 16.6.52

กรณีศึกษาที่ 6 การเสียชีวิตของสัตว์แพทย์และคนงานซ่อมบ่อผลิตก๊าซชีวภาพ

ฟาร์มหมูหนองบัวฟาร์มโคเจนเนอเรชั่น จ.ราชบุรี วันที่ 22 ส.ค. 2549

กรณีศึกษาที่ 7 ก๊าซชีวภาพจากมูลสุกรระเบิด

วิทยาลัยการอาชีพเถิน จ.ลำปาง

กรณีศึกษาที่ 8 ก๊าซชีวภาพระเบิดโรงเรียนบ้านหนองสโมง

อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา วันที่ 11 มี.ค. 2553

**กรณีศึกษาอุบัติเหตุจากก๊าซชีวภาพ (Biogas)
และคุณภาพก๊าซชีวภาพกับความปลอดภัยในการใช้งาน**

งานวิศวกรรมแห่งชาติ ปี 2554 วันที่ 24-26 มีนาคม 2554 ณ ศูนย์ประชุมไบเทค

กรณีศึกษาที่ 9 ฝาไบโกลุ่มบ่อเก็บก๊าซชีวภาพ (Covered Lagoon) แตกขาด

และเกิดเพลิงไหม้จากก๊าซชีวภาพคลอกโรงงาน

โรงงานผลิตแอมโมเนียสำหรับปุ๋ย จ.ชัยภูมิ เมื่อ 25.2.54

คุณภาพก๊าซชีวภาพกับความปลอดภัยในการใช้งาน

- ปัญหาจากการผลิต การจัดเก็บและการใช้ก๊าซชีวภาพ
- การปรับปรุงคุณภาพก๊าซชีวภาพเพื่อความปลอดภัยในการใช้งาน
- มาตรการป้องกันอุบัติเหตุจากก๊าซชีวภาพในโรงงานอุตสาหกรรม

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกร้าวของก๊าซชีวภาพในห้องสูบล่งก๊าซ

โรงงานผลิตแบริ่งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49 เวลา 4.30-5.00 น.

บ่อผลิตและเก็บก๊าซแบบผ้าใบคลุม (Covered Lagoon) ขนาด 80 x 220 m. (2 บ่อ)

ปัญหาที่พบ

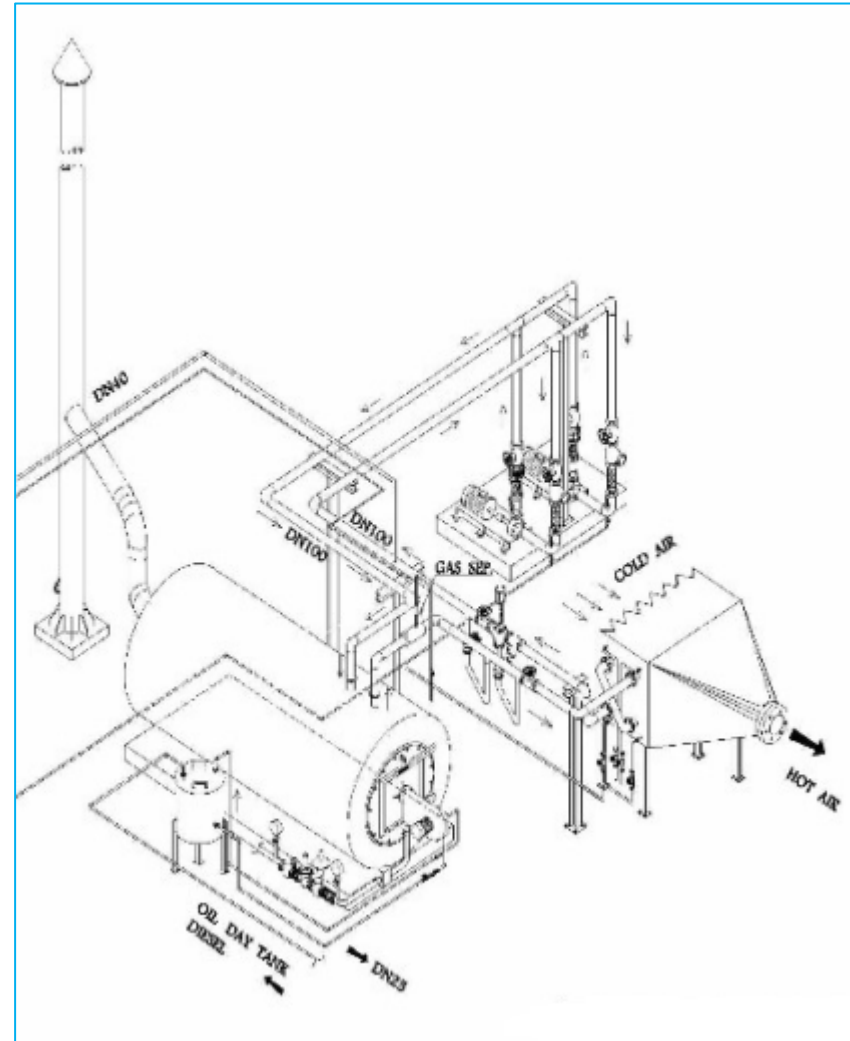
- ขอบผ้าใบ ยึดโยงด้วยเชือกไนล่อน ซึ่ลด้วยน้ำ มีรอยฉีกขาดและมีก๊าซรั่วไหลโดยทั่วไป
- มีวัชพืชที่อาจติดไฟได้ง่ายขึ้นชิดขอบบ่อ
- ภาพล่างขวามือ มีการระบายก๊าซส่วนเกินทิ้งโดยวิธีเปิดชายผ้าใบข้างบ่อ ยาว~1 .0 m.

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกตัวของก๊าซชีวภาพในห้องอบแห้งก๊าซ

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49 เวลา 4.30-5.00 น.

- ฝ่ายผลิตพบว่าลมร้อนที่ใช้สำหรับอบแป้งมีอุณหภูมิต่ำมาก จนอบแป้งไม่แห้ง
- หัวหน้าและช่างจากฝ่ายผลิต 3 คน ตรวจสอบว่าน้ำมันร้อนจากหม้อน้ำมันร้อนมีอุณหภูมิต่ำเกินไป โดย Burner ที่ใช้ Biogas ร่วมกับน้ำมันเตาได้ดับลง เนื่องจากแรงดันก๊าซชีวภาพไม่เพียงพอ

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกรั่วของก๊าซชีวภาพในห้องสูบล่งก๊าซ

โรงงานผลิตแบริ่งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49 เวลา 4.30-5.00 น.

- ช่วงทั้ง 3 คนพากันเดินมาตรวจสอบที่ห้องสูบล่งก๊าซ (Gas Station) ซึ่งผนังห้องเป็นคอนกรีตทึบทุกด้าน มีช่องระบายอากาศด้านบนติดหลังคา
- มีการรั่วไหลของ Biogas ที่ท่อส่งก๊าซอย่างรุนแรงในห้องสูบล่งก๊าซ ขณะที่ช่วงทั้ง 3 คน เข้าไปในห้อง ก๊าซที่รั่วไหลได้เกิดการจุดระเบิดขึ้น เปลวไฟได้ลวกช่วงทั้ง 3 คน บาดเจ็บสาหัส และต่อมาเสียชีวิต 2 ราย ทรัพย์สินเสียหายประมาณ 100,000.-บาท
- จุดที่ก๊าซชีวภาพรั่วไหล เกิดขึ้นที่ข้อต่อรับการขยายตัว (Expansion Joint) ซึ่งติดตั้งอยู่ที่ท่อทางออกของ Blower สูบล่งก๊าซ

จุดที่ก๊าซแตกรั่ว
อยู่ที่ข้อต่อ
รับการขยายตัว

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกรั่วของก๊าซชีวภาพในห้องสูบลมส่งก๊าซ
โรงงานผลิตแบริ่งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49 เวลา 4.30-5.00 น.

สภาพข้อต่อการขยายตัวที่แตกรั่ว

- ข้อต่อการขยายตัว (Expansion Joint) ทำด้วยโลหะ 4 นิ้ว ติดตั้งที่ท่อทางออก ระหว่าง Blower กับถังดักความชื้น ตัว Blower และมอเตอร์ติดตั้งบนแท่นยึดแข็งโดยไม่มีระบบป้องกันการสั่นสะเทือน

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกร้าวของก๊าซชีวภาพในห้องสูบส่งก๊าซ

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49 เวลา 4.30-5.00 น.

สภาพข้อต่อรับการขยายตัวที่แตกร้าว

- ข้อต่อรับการขยายตัวมีการแตกร้าวในส่วนที่เป็นลอน จุดที่แตกเป็นโลหะหนา~1 มม. ยาวครึ่งหนึ่งของเส้นรอบวง
- ผิวโลหะด้านในของข้อต่อรับการขยายตัว มีการกร่อนพูนมาก

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกร้าวของก๊าซชีวภาพในห้องสูบล่งก๊าซ

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49 เวลา 4.30-5.00 น.

สาเหตุที่ทำให้ข้อต่อการขยายตัวแตกร้าว

- การเลือกใช้และติดตั้งข้อต่อการขยายตัวที่ไม่เหมาะสมกับงาน

เนื่องจากตำแหน่งที่ติดตั้งไม่มีการขยายหรือหดตัวของท่อส่งก๊าซ แต่มีการสั่นสะเทือนจาก Blower ซึ่งติดตั้งบนแท่นยึดแข็ง โดยไม่มีระบบป้องกันการสั่นสะเทือน

- การล้าตัวของข้อต่อการขยายตัว

ข้อต่อมีการสับคั่วในจังหวะหยุดและจังหวะสตาร์ทของ Blower ทำให้เกิดแรงคัคตัวซ้ำๆ

- การผุกร่อนและการกัดกร่อนจาก O_2 , H_2CO_3 , H_2SO_4 ในก๊าซชีวภาพ

ภายในข้อต่อการขยายตัว ซึ่งเกิดจากก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ CO_2 และไฮโดรเจนซัลไฟด์ H_2S ใน Biogas รวมตัวกับน้ำหรือความชื้น H_2O

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกรั่วของก๊าซชีวภาพในห้องสูบล่งก๊าซ

โรงงานผลิตแบริ่งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49 เวลา 4.30-5.00 น.

อะไร? ที่เป็นแหล่งจุดระเบิด (Ignition Source)

- อุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งหมดเป็นแบบไม่ป้องกันการระเบิด เช่นมอเตอร์ ปลั๊ก สวิตช์ หลอดไฟ และอุปกรณ์ไฟฟ้าควบคุม
- สวิตช์มอเตอร์ของ Blower บนแผงสวิตช์ อยู่ห่างจากจุดที่แก๊สรั่ว~1.20 ม.

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกตัวของก๊าซชีวภาพในห้องสูบส่งก๊าซ

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49 เวลา 4.30-5.00 น.

ก๊าซที่รั่วเกิดการจุดระเบิดได้อย่างไร?

- ห้องสูบส่งก๊าซมีสภาพอับอากาศ

ผนังห้องเป็นคอนกรีตทึบทุกด้าน มีคอนกรีตโปร่งใกล้หลังคาและมีหลังคาโค้งครอบปิดอาคาร การระบายอากาศในห้องสูบส่งก๊าซไม่เพียงพอ ก๊าซที่รั่วจึงสะสมในห้อง

- ความเข้มข้นของก๊าซชีวภาพผสมกับอากาศในห้อง อยู่ระหว่าง LEL กับ UEL

- มีแหล่งจุดระเบิด (Ignition Source) ภายในห้องสูบส่งก๊าซ

อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด เช่นหลอดไฟแสงสว่าง สวิตช์ ปลั๊กซ์ มอเตอร์ อุปกรณ์ไฟฟ้าควบคุม เป็นชนิดไม่ป้องกันหรือไม่ทนต่อการระเบิด มีการจุดระเบิดโดยประกายไฟจากอุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งอาจเกิดจากพนักงานเปิดไฟแสงสว่างในห้อง Gas Station หรืออาจปิด-เปิดสวิตช์มอเตอร์ของ Blower บนแผงสวิตช์ซึ่งอยู่ห่างจากจุดที่ก๊าซรั่ว~1.20 ม. เมื่อได้กลิ่นหรือพบเห็นการรั่วของก๊าซชีวภาพ

กรณีศึกษาที่ 1 การแตกรั่วของก๊าซชีวภาพในห้องสูบล้างก๊าซ

โรงงานผลิตแบริ่งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.สระแก้ว เมื่อ 27.9.49 เวลา 4.30-5.00 น.

ข้อแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

1. ควรติดตั้งข้อต่ออ่อน (Flexible joint) ที่ต่อทางเข้าและออกของปั๊มก๊าซชีวภาพ แทนการใช้ข้อต่อรับการขยายตัว (Expansion joint)
2. ควรติดตั้งวัสดุกันการสั่นสะเทือนที่ฐานแท่นรองรับปั๊มก๊าซชีวภาพ
3. ควรติดตั้งอุปกรณ์ตรวจจับก๊าซรั่ว (Gas Detector) พร้อมสัญญาณเตือนการรั่วไหล ของ ก๊าซชีวภาพ
4. อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิดที่ใช้ในห้องควบคุมต้องเป็นชนิดกันระเบิด
5. ควรมี Water Seal Tank เป็นชุดควบคุมความดันก๊าซชีวภาพเกินกำหนดจากบ่อก๊าซพร้อม ต่อท่อออกไปเผาที่ปล่อง (Flare Ignition)
6. ติดตั้งเครื่องควบคุมความดันก๊าซชีวภาพที่นำไปใช้งาน
7. ตู้ควบคุมไฟฟ้าต้องติดตั้งห่างจากปั๊มก๊าซชีวภาพไม่น้อยกว่า 5 เมตร
8. ห้องควบคุมและสูบล้างก๊าซชีวภาพ ควรมีการระบายอากาศอย่างเพียงพอ

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

สภาพหม้อน้ำร้อน ภายหลังจากการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้

- สภาพด้านหน้าและด้านหลัง หม้อน้ำร้อนที่เกิดการระเบิดของห้องเผาไหม้ ฝาหน้า โกงงอ มอเตอร์และลูกถ้วยของหัวเผาหลุดร่วง ฝาหลังเปิดเผย ท่อน้ำร้อนแตกรั่ว
- มีผู้ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย 2 คน ทรัพย์สินเสียหายประมาณ 3 ล้านบาท

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

เหตุการณ์ก่อนการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

- มีการดับเตาหม้อน้ำมันร้อน ~12.00 น. และเริ่มจุดเตาใหม่ เวลา~13.30 น. แต่ Burner ไม่ทำงาน จึงจุดเตาไม่ได้
- ช่างผู้ควบคุมหม้อน้ำมันร้อนและช่างไฟฟ้า ได้ตรวจสอบและพยายามซ่อมแซมระบบ วาล์วจ่ายก๊าซและอุปกรณ์ควบคุมการทำงานของหัวเผา เพื่อให้จุดเตาได้
- เวลา ~14.00 น. ในขณะที่เปิดสวิตซ์หัวเผาเพื่อจุดเตา หัวเผามีการทำงาน โดยพัลลวมมีการ Pre Purge ตามลำดับ เมื่อพัลลวมหรือลมลงและหัวเทียนจุดประกายไฟในห้องเผาไหม้ ก็เกิดการระเบิดของห้องเผาไหม้ขึ้น (Furnace Explosion)
- แรงระเบิดทำให้ฝาหน้าของหม้อน้ำมันร้อนและคอลล์น้ำมันฝาหลังชำรุด หัวเผาหลุดร่วง ขดท่อน้ำมันที่ฝาหลังยึดตัวและแตกร้าว และมีน้ำมันถ่ายเทความร้อนรั่วไหล

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

การสอบสวนและการวิเคราะห์สาเหตุการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้ พิจารณาจาก

- องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้
- ลักษณะของหัวเผา เชื้อเพลิงที่เกี่ยวข้องและการควบคุมการเผาไหม้
- ลำดับการทำงานของหัวเผาตามมาตรฐานความปลอดภัย
- ลำดับการทำงานของหัวเผาในขณะเกิดการระเบิดของห้องเผาไหม้
- หลักฐานการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้
- องค์ประกอบและคุณสมบัติของก๊าซชีวภาพ

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

การสอบสวนและการวิเคราะห์สาเหตุการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้

- **องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้**
  - ความเข้มข้นของเชื้อเพลิงผสมกับอากาศ ต้องอยู่ระหว่าง **Lower Explosive Limit (LEL)** กับ **Upper Explosive Limit (UEL)**
  - ต้องมี **Ignition Source** เช่น การจุดประกายไฟจาก **Electrode** หรือ จากเปลวไฟของ **Pilot Burner**
  - ห้องเผาไหม้ เป็นห้องอับอากาศ (**Confine Space**)

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

การสอบสวนและการวิเคราะห์สาเหตุการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้

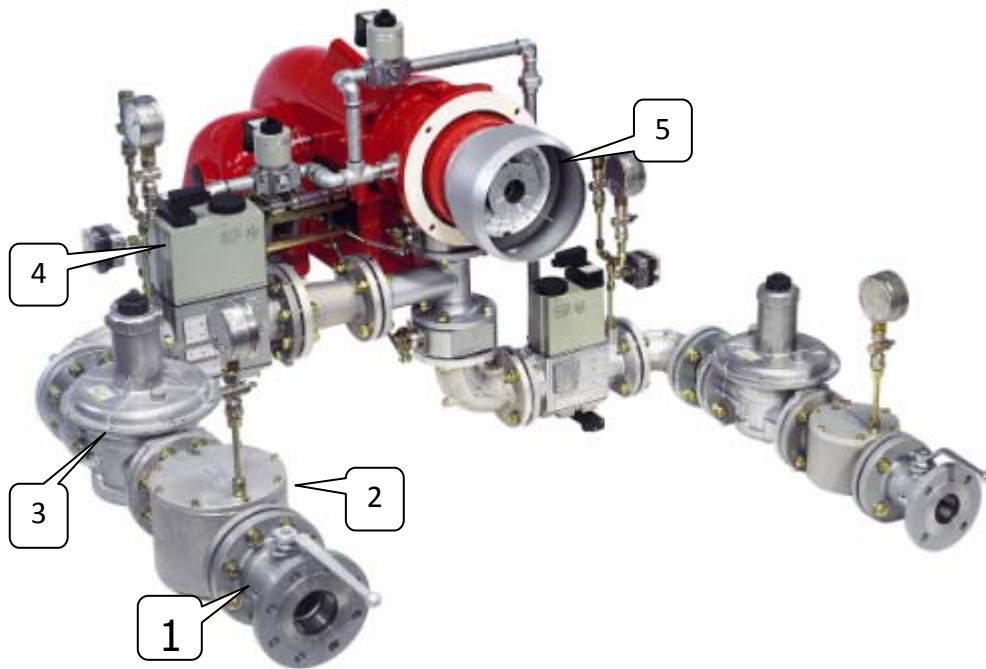
- ลักษณะของหัวเผา เชื้อเพลิงที่เกี่ยวข้องและการควบคุมการเผาไหม้
  - หัวเผาเป็นแบบ Rotary Cup ผลิตจากประเทศเยอรมัน และเป็น Combination Burner
  - จุดเตาโดยใช้ Electrode จุด LPG ให้ไฟติดเป็น Pilot Burner ก่อน เนื่องจากน้ำมันเตาและ Biogas จะติดไฟยากในบางสถานะ เมื่อ LPG ติดไฟแล้ว จึงป้อนน้ำมันเตาหรือ Biogas เข้าสู่เปลวไฟ
  - การควบคุมการเผาไหม้เชื้อเพลิง เป็นระบบเร่งหรือเชื้อเพลิงและอากาศตามภาระการใช้งาน (Modulating Control)

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

ลักษณะของหัวเผาและการควบคุมการเผาไหม้

รูปตัวอย่างอุปกรณ์ควบคุมก๊าซก่อนเข้าหัวเผา

1 Stop Valve   2 Strainer   3 Pressure Regulator   4 Double Solenoid Valve   5. Burner

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

ลำดับการทำงานของหัวเผาตามมาตรฐานความปลอดภัย

- เมื่อสวิตช์ต่อวงจร ระบบนิรภัย Valve Proving Systems (VPS) จะตรวจสอบว่า Double Solenoid Valve (DSV) มีการรั่วของ Biogas ผ่านเข้าสู่ห้องเผาไหม้หรือไม่ ถ้า VPS ไม่พบการรั่วไหลของก๊าซที่ DSV หัวเผาจะเริ่มทำงานตามลำดับ
- Flame Detector จะตรวจสอบความมืดทันที ถ้าห้องเผาไหม้มืดจะเปิดพัดลมเป่าอากาศผ่านห้องเผาไหม้ (Pre purge) ~1-1.5 นาที เพื่อขจัดก๊าซเชื้อเพลิงออกจากห้องเผาไหม้ ถ้าพบความสว่าง จะตัดระบบการทำงานทันที
- เมื่อการ Pre purge ครบตามเวลาที่กำหนด
  - กระบังลมจะค่อยๆหรือลง เพื่อลดปริมาณลมที่ป้อนเข้าห้องเผาไหม้ให้ต่ำสุด
  - หัวเทียนจะเริ่มจุดประกายไฟ Solenoid Valve ของ LPG จะเปิด LPG เข้า Pilot Burner เพื่อจุดนำให้เกิดเปลวไฟ
  - Flame Detector จะตรวจสอบการติดไฟของ LPG ที่ Pilot Burner ถ้าไม่ติดไฟภายใน ~ 3-5 sec. จะแสดงด้วยสัญญาณเตือนภัยพร้อมตัดระบบการทำงานของหัวเผาทั้งหมด
  - เมื่อ Pilot Burner ติดไฟและเปลวไฟเป็นปกติ Double Solenoid Valve จะเปิด Biogas เข้าสู่ห้องเผาไหม้
  - Flame Detector จะตรวจสอบการติดไฟของ Biogas ถ้าไม่ติดไฟภายใน ~3 -5 sec. หัวเผาจะหยุดระบบการทำงานทั้งหมด แต่ถ้าติดไฟ หัวเผาจะทำงานต่อเนื่องไป

ระบบการทำงานของหัวเผาทั้งหมด

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแปงมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

ลำดับการทำงานของหัวเผาในขณะเกิดการระเบิดของห้องเผาไหม้

- ก่อนวันที่จะมีการระเบิดของห้องเผาไหม้ หัวเผามีปัญหาไม่ทำงาน โดยระบบนิรภัย VPS ได้ส่งสัญญาณเตือนภัยแสดงการรั่วของก๊าซชีวภาพผ่าน DSV หลังจากการซ่อมโดยช่างของโรงงาน หัวเผาสามารถกลับมาทำงานได้
- มีการติดเตาหม้อต้มน้ำมันและใช้งานต่อเนื่องถึงเที่ยงของวันที่เกิดอุบัติเหตุ มีการดับเตาระหว่างเที่ยงถึงประมาณบ่ายโมงครึ่ง
- บ่ายโมงครึ่ง ผู้ควบคุมหม้อต้มน้ำมันได้เริ่มจุดเตาใหม่ แต่จุดเตาไม่ติด พนักงานได้พยายามจุดเตาอยู่หลายครั้ง
- บ่าย 2 โมง ในขณะที่กำลังจุดเตา โดยพัคลมมีการไล่อากาศ (Pre Purge) ครบตามกำหนดเวลา ขณะนั้นมีพนักงานที่เกี่ยวข้องยืนดูอยู่บริเวณหน้าหัวเผา พบว่าหัวเทียนมีการจุดประกายไฟ และในขณะนั้น ก็ได้เกิดการระเบิดของห้องเผาไหม้ขึ้น

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

หลักฐานการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้

- Biogas มีความดันจาก Blower ~270-350 mbar ปริมาณการใช้ ~500-600 m³/hr เมื่อผ่าน Regulator Valve ก่อนเข้าหัวเผา จะปรับลดความดันเหลือ ~150-230 mbar ขนาดท่อส่งก๊าซ และ Double Solenoid Valve 100 และ 50 mm. เชื้อเพลิงนี้มีโอกาสรั่วไหลสูง เนื่องจากอยู่ในรูปของก๊าซที่มีความดันและปริมาณสูง จึงอาจสะสมในห้องเผาไหม้ได้และมีโอกาสระเบิดได้ทั้งก่อนและหลังการ Pre Purge
- การใช้เชื้อเพลิงสำหรับหม้อน้ำมันร้อนเครื่องนี้ ปกติสามารถเลือกใช้เชื้อเพลิงร่วมระหว่าง น้ำมันเตา กับ Biogas พร้อมกัน หรือเลือกใช้เชื้อเพลิงใดเชื้อเพลิงหนึ่งเพียงอย่างเดียว
- **หลักฐานที่ปรากฏ** ในวันที่เกิดอุบัติเหตุโรงงานเลือกใช้เฉพาะ Biogas เพียงอย่างเดียว โดยตรวจพิสูจน์ได้จาก Burner Control ที่ติดตั้งอยู่ใน Control Panel ซึ่ง Sequence ของชุด Biogas ได้หยุดอยู่ที่ตำแหน่ง Pilot Burner กำลังจุด LPG (การเกิดอุบัติเหตุ ทำให้ Burner หลุดออกจากฝาหน้า และระบบไฟฟ้าขาดวงจร)

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

องค์ประกอบและคุณสมบัติของก๊าซชีวภาพ

ผลการตรวจวิเคราะห์ด้วย Gas Analyzer

- ก๊าซมีเทน (CH_4) ระหว่าง 55-66 % เป็นเชื้อเพลิงที่ให้ความร้อน
- ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) 27-45 % เป็นก๊าซเฉื่อย
- ไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H_2S) 2200-3300 ppm. (~0.3 %) เป็นก๊าซพิษ
- มีไนโตรเจน (N_2 เป็นก๊าซเฉื่อย) ออกซิเจน (O_2) และความชื้นหรือไอน้ำอิ่มตัวรวมอยู่ด้วย

Time :	14:57:04
Date :	03.10.2008
T1	31.4 °C
T2	32.9 °C
Pd	1.55hPa
Pa	1001.3 hPa
O2	0.1 %
H2S	2693 PPM
	0.3 %
CO2	292500 PPM
	29.3 %
CH4	655800 PPM
	65.6 %

CH ₄	65.6 %	Pd	0.02 hPa
CO ₂	29.0 %	T1	27.6 °C
O ₂	0.0 %	53%	31°
H ₂ S	2572 ppm	Time	16:25:57

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

Ternary (three component) diagram, atmospheric

For the explosion area methane / air / CO₂- N₂ - mixture

Acc. to Tabasaran / Rettenberger (UBA – Forschungsbericht 12/1982, Nr. 10302207 Teil1)

DAS – IB GmbH / Biogas - & LFG - Technology

Flintbeker Str. 55

D 24113 Kiel

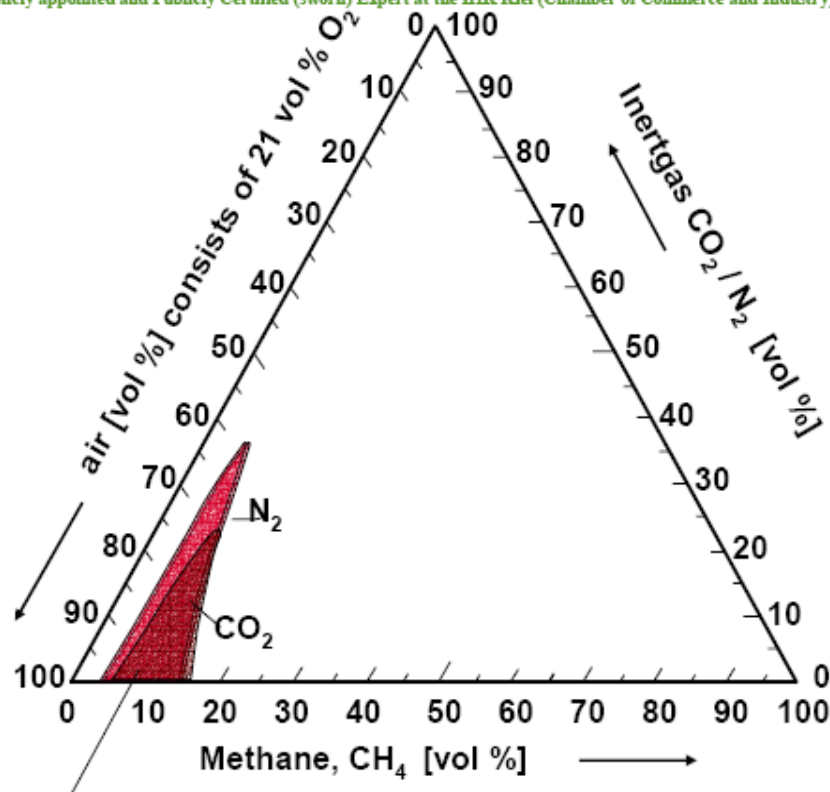
Phone & Fax # 49 / 431 / 683814 www.das-ib.de info@das-ib.de

Biogas, sewage gas and landfill gas technology:

*Consultation, planning, projecting

*Training of operating personnel

*Expert services (among other things in accordance with § 29a BImSchG (Federal Immission Control Act) and a publicly appointed and Publicly Certified (sworn) Expert at the IHK Kiel (Chamber of Commerce and Industry)

คุณสมบัติของก๊าซชีวภาพ (Biogas)

- Autoignition temperature : 595 °C
- Flammability limits in air (STP conditions) : 5.0-15.0 vol. %
- ช่วงการลุกไหม้ ; จะไม่ลุกไหม้หรือเปลวไฟดับเมื่อ CH₄ ในบรรยากาศ < 5 % (Lower Explosive Limit), CH₄ ในบรรยากาศ > 15 % (Upper Explosive Limit)
- Specific Hazards ; Exposure to fire may cause containers to rupture/explode.
- Max. ignition velocity , Biogas (60% CH₄, 38% CO₂, 2% Other); 0.25 m/s
- General Behavior : Risk of corrosion by gas contained impurities (CO, CO₂, H₂S) in presence of moisture.

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

คุณภาพของก๊าซชีวภาพตามมาตรฐานการใช้งานของยุโรป

Requirements to remove gaseous components depending on the biogas utilisation

Application	H ₂ S	CO ₂	H ₂ O
Gas heater (boiler)	< 1000 ppm	no	no
Kitchen stove	yes	no	no
Stationary engine (CHP)	< 1'000 ppm	no	no condensation
Vehicle fuel	yes	recommended	yes
Natural gas grid	yes	yes	yes

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน

โรงงานผลิตแอมโมเนียสำหรับ อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

อุปกรณ์ควบคุมก๊าซที่ใช้กับหัวเผา

- Double Solenoid Valve
ขนาด DN 100 เป็นวาล์วไฟฟ้า สำหรับ
ปิด-เปิดก๊าซชีวภาพเข้าสู่หัวเผาแบบ
อัตโนมัติ ผลิตตามมาตรฐานเยอรมัน-ยุโรป
- Valve Proving Systems เป็นระบบ
นิรภัยทำหน้าที่ตรวจสอบการรั่วของก๊าซ
ผ่านวาล์ว
- ข้อกำหนดใช้งาน ใช้ได้กับก๊าซแห้งที่มี
ไฮโดรเจนซัลไฟด์ ไม่เกิน 0.1% (ไม่เกิน
1000 ppm.) โดยปริมาตร

Double Solenoid Valve และ Valve Proving Systems

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

ระบบความปลอดภัยของหัวเผา

Valve Proving Systems

เป็นอุปกรณ์นิรภัยตามมาตรฐานเยอรมัน-ยุโรป ติดตั้งควบคู่กับ Double Solenoid Valve สำหรับตรวจสอบการรั่วของก๊าซชีวภาพผ่าน Double Solenoid Valve

- เมื่อหัวเผาเริ่มทำงาน ถ้ามีการรั่วของก๊าซผ่านวาล์ว จะแสดงด้วยสัญญาณเตือนภัย ไฟสีแดง พร้อมตัดระบบการทำงานของ หัวเผาทั้งหมด
- Application for Biogas with Hydrogen Sulphide <math><0.1 \text{ vol. } \% \text{ dry}</math>

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

สาเหตุที่ทำให้ Biogas รั่วผ่าน Double Solenoid Valve เข้าสู่ห้องเผาไหม้

- Biogas อาจรั่วผ่าน Double Solenoid Valve ในกรณีต่อไปนี้
  - หน้าวาล์วและบ่าวาล์วสกปรก
  - หน้าวาล์วหรือบ่าวาล์วชำรุด
  - สปริงกควาล์วสึกกร่อน แตกหัก
  - ก้านวาล์วและรูสกปรก ทำให้ค้างัน หรือติดตายในตำแหน่งวาล์วเปิด
  - ผู้เกี่ยวข้อง มีการลัดวงจร ไฟฟ้าในตำแหน่งให้วาล์วเปิด

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

- สภาพของ Double Solenoid Valve จากการถอดชิ้นส่วนออกตรวจสอบ พบว่าสปริงวาล์วและป๊าววาล์วของ Double Solenoid Valve มีการกัดกร่อนจากกรด โดยมีลักษณะการกัดกร่อนเป็นรูพรุน (Pitting)

ประวัติการชำรุด สปริงกวาล์วมีการสึกกร่อน ผุกร่อนเป็นรูพรุน และเคยมีการแตกหักบ่อยครั้ง ซึ่งทำให้เกิดการรั่วไหลของก๊าซชีวภาพผ่าน Double Solenoid Valve เข้าสู่ห้องเผาไหม้จนติดเตาไม่ได้หลายครั้ง

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

ลักษณะของวาล์วและการทำงานปกติของ Double Solenoid Valve

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

สภาพก้านวาล์วและรูก้านวาล์วตัวล่างกับปัญหาการรั่วไหล

สภาพก้านวาล์วและรูก้านวาล์วตัวล่างสกปรกมาก มีเมือก ตะกอนสะสมอยู่ในรูก้านวาล์ว ทำให้ฝืดและขัดตัว ก้านวาล์วถูกตะกอนสกปรกค้ำยัน เป็นเหตุให้วาล์วเปิดค้างหรือปิดไม่สนิท ทำให้ Biogas รั่วไหลอย่างรุนแรงเข้าสู่ห้องเผาไหม้

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

- เมื่อ Biogas รั่วไหลผ่าน Double Solenoid Valve อย่างรุนแรง
เหตุใด Valve Proving Systems จึงไม่ตัดระบบการทำงานของหัวเผา?

Valve Proving Systems มีการชำรุด รุสส่งก๊าซเพื่ออัดทดสอบการรั่วของ Double Solenoid Valve มีการ
อุดตัน ระบบนิรภัยจึงล้มเหลว โดยต่อวงจรให้ Burner ทำงานโดยตรงตลอดเวลา

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแปงมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

- จากการทดลองต่อวงจรให้ Valve Proving Systems (VPS) ทำงาน พบว่าการอุดตันหรือติดตายของรูส่งก๊าซนี้ ทำให้ปั๊มก๊าซใน VPS ทำงานและหยุดทันที ซึ่งแสดงว่า เกิดความดันย้อนกลับ ~ 20 mbar เสมือนไม่มีการรั่วของก๊าซที่ Double Solenoid Valve หลังจากนั้นภายใน ~ 10 sec. จะปรากฏไฟสีเหลืองหรือผ่านการทดสอบ และระบบนิรภัย VPS จะต่อวงจรของหัวเผา ให้สามารถทำงานต่อเนื่องไป

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

สรุปสาเหตุการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้

- 1. มี Bio Gas ที่ความดัน~150-230 mbar (Capacity ~500 m³/hr) รั่วไหลอย่างมาก ผ่าน Double Solenoid Valve ขนาด DN 100 mm. เข้าสู่ห้องเผาไหม้ตลอดเวลา โดยมีความเข้มข้นของมีเทนในอากาศอยู่ระหว่าง Lower Explosive Limit ; LEL กับ Upper Explosive Limit ;UEL คือ 5-15.0 vol.%**

การรั่วของ Double Solenoid Valve เกิดจากก้านวาล์วและรูก้านวาล์วชุดล่างสกปรกมาก มีเมือกและตะกอนสะสมอยู่ในรูก้านวาล์ว จนทำให้ก้านวาล์วถูกตะกอนสกปรกค้ำยัน วาล์วจึงเปิดค้าง และเป็นสาเหตุให้ Biogas รั่วไหลอย่างมากเข้าสู่ห้องเผาไหม้ตลอดเวลา

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

สรุปสาเหตุการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้

2. มีการชำรุดของระบบนิรภัย Valve Proving Systems (VPS) ซึ่งเป็นระบบนิรภัยสำหรับตรวจสอบการรั่วของ Double Solenoid Valve ทำให้มีการต่อวงจรให้หัวเผาทำงานได้ตลอดเวลา แม้จะมีการรั่วของ Biogas เข้าสู่ห้องเผาไหม้

การชำรุดของ VPS เกิดขึ้นจาก Solenoid Valve ของ VPS ติดตาย ทำให้การปิด-เปิดของรูลิ้นด้านอัดเกิดการติดตายและอุดตัน ส่งผลให้เมื่อปั๊มก๊าซใน VPS เริ่มทำงานเพื่ออัดความดันทดสอบการรั่วของวาล์ว จะเกิดความดันย้อนกลับทันที ~ 20 mbar ซึ่งทำให้ปั๊มหยุดทำงานทันที เสมือนไม่มีการรั่วของก๊าซที่ Double Solenoid Valve ระบบนิรภัยนี้จึงล้มเหลว ซึ่งหลังจากนั้นภายใน ~ 10 sec. จะปรากฏไฟสีเขียวหรือแสดงผลผ่านการทดสอบ และต่อวงจรของหัวเผาให้สามารถทำงานต่อเนื่องไป

กรณีศึกษาที่ 2 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เมื่อ 24.9.51 เวลา 14.00 น.

สรุปสาเหตุการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้

3. ในขณะที่ว่าดั่วจ่ายก๊าซรั่วอย่างมากจนมีความเข้มข้นของมีเทนในอากาศอยู่ระหว่าง LEL กับ UEL คือ 5-15.0 vol.% , VPS ลัดวงจร ยอมให้หัวเผาทำงาน จนมีการจุดประกายไฟ และจุด LPG เป็นเปลวไฟที่ Pilot Burner จึงทำให้เกิด การติดไฟและการระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้

Biogas มีความเร็วในการติดไฟ (Flame Velocity or Ignition Velocity)

~25-30 cm./sec. และมีคุณสมบัติความเป็นอันตรายเฉพาะ Specific Hazards : Exposure to fire may cause containers to rupture/explode จึงทำให้เกิดการระเบิดของห้องเผาไหม้ขึ้น

กรณีศึกษาที่ 3 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.นครราชสีมา เมื่อ 2.5.52

แรงระเบิดภายในห้องเผาไหม้ ทำให้ฝาหน้าของหม้อน้ำมันหลุดออก
Burner และอุปกรณ์ต่อเนื่องแตกหักชำรุดเสียหาย

กรณีศึกษาที่ 3 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เมือง จ.นครราชสีมา เมื่อ 2.5.52

ท่อส่งก๊าซ และ Double Solenoid Valve สกปรกมาก ทำให้วาล์วค้างและก๊าซรั่วไหลผ่านเข้าห้องเผาไหม้ตลอดเวลา ความสกปรกทำให้ Valve Proving System เกิดการชำรุดอุดตัน ส่งผลให้ระบบนิรภัยของหัวเผาล้มเหลว หัวเผาจึงทำงานแบบลัดวงจร

กรณีศึกษาที่ 4 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา เมื่อ 10.12.52

- การระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้หม้อน้ำมันร้อน เกิดขึ้นในขณะที่ Burner กำลังทำงานในตำแหน่ง High Fire แล้วเกิดการดับของเปลวไฟ
- เมื่อ Burner ดับ ผู้ควบคุมหม้อน้ำมันร้อน ได้กดสวิตช์ Burner Reset ใหม่ทันที หลังจากนั้น ~5 วินาที ห้องเผาไหม้ก็ระเบิดขึ้น
- แรงระเบิดทำให้ชุดท่อน้ำมันที่ผนังหลังเคลื่อนตัวถอยหลัง ~30 cm. โดยไม่มีการแตกรั่วของท่อ ฝานิรภัยที่ผนังหลังมีการเปิดระบายความดันออกจากห้องเผาไหม้

**กรณีศึกษาที่ 4 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา เมื่อ 10.12.52**

การสอบสวนเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุการระเบิดของห้องเผาไหม้

ข้อมูลจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ พบว่า

- วาล์วปิดเปิดก๊าซ Double Solenoid Valve ทั้งสองชุดมีการรั่วไหลเล็กน้อย**
- Valve Proving Systems (VPS) มีการอุดตันและลัดวงจรทั้งสองชุด**
- ภายในท่อส่งก๊าซชีวภาพ มีคราบตะกอนและตะกอนสกปรกสะสมอยู่มาก**

**กรณีศึกษาที่ 4 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา เมื่อ 10.12.52**

**การตรวจสอบสภาพวาล์วปิดเปิดก๊าซ Double Solenoid Valve ทั้งสองชุด
พบว่าการรั่วไหลเล็กน้อย**

**กรณีศึกษาที่ 4 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา เมื่อ 10.12.52**

**การตรวจทดสอบการทำงานของ Valve Proving Systems (VPS) พบมีการอุดตันและ
ลัดวงจรทั้งสองชุด การอุดตันของ VPS ทำให้ Burner ทำงานลัดชั้นตอน กรณีนี้ถ้า
Double Solenoid Valve รั่ว จะมีการระเบิดในห้องเผาไหม้ในขณะที่จุดเตา**

**กรณีศึกษาที่ 4 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา เมื่อ 10.12.52**

สภาพภายในท่อส่งก๊าซชีวภาพ มีคราบตะกอนและตะกอนสกปรกสะสมอยู่รอบท่อ ลักษณะการจับตัวของคราบตะกอนรอบท่อ แสดงว่าในท่อส่งก๊าซมีน้ำท่วมขัง จากการตรวจสอบ Knock out Drum พบว่ามีน้ำ ตะกอนสกปรกและเมือกเหนียวสะสมอยู่เต็ม และมีการอุดตันของวาล์วระบายน้ำอัตโนมัติ (Auto Drain Valve)

กรณีศึกษาที่ 4 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา เมื่อ 10.12.52

การวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เปลวไฟดับในขณะเดิน High Fire

- ค่ามีเทนในก๊าซชีวภาพเปลี่ยนแปลงมาก จนส่วนผสมระหว่างเชื้อเพลิงกับอากาศเข้าใกล้ LEL หรือ UEL ทำให้ความเร็วในการลุกไหม้ (Flame Velocity) ช้าลง จนติดไฟไม่ทัน

กรณีนี้ จากการตรวจวิเคราะห์ด้วย Gas Analyzer ปรากฏว่า เครื่องวิเคราะห์ก๊าซอ่านค่ามีเทนได้ไม่แน่นอน เนื่องจากในก๊าซมีน้ำปนมากและรบกวนการทำงานของเครื่องวิเคราะห์ก๊าซ

- ก๊าซชีวภาพมีน้ำปนมาก

ก๊าซที่มีน้ำปนมาก เมื่อเข้าสู่ห้องเผาไหม้ ความร้อนจากเปลวไฟจะทำให้น้ำเปลี่ยนสถานะเป็นไอน้ำแบบทันทีทันใดและขยายตัว~1600 เท่า ทำให้ส่วนผสมระหว่างเชื้อเพลิงกับอากาศ ขาดความต่อเนื่อง เปลวไฟจึงมีการกระพือดับ

- ขาดระบบหรือขาดการดูแลระบบการลดความชื้นในก๊าซชีวภาพที่มีประสิทธิภาพ จึงมีน้ำปนอยู่ในก๊าซมาก
- ขาดกระบวนการทำก๊าซให้บริสุทธิ์ (Purify Biogas) มีสิ่งปนเปื้อนที่ทำให้ก๊าซด้อยคุณภาพ การกำจัด H₂S ขาดประสิทธิภาพ นำมีออกซิเจนปน จึงเกิดเมือกและตะกอนมาก
- ระบบระบายน้ำออกจากก๊าซบกพร่อง ติดตั้งวาล์วระบายน้ำเล็กเกินไป ก๊าซความดันต่ำควรใช้วาล์วระบายขนาดใหญ่
- ขาดการตรวจสอบระบบระบายน้ำออกจากท่อส่งก๊าซหรือ Knock out Drum จึงมีน้ำขังและวาล์วระบายอุดตัน

กรณีศึกษาที่ 4 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา เมื่อ 10.12.52

สาเหตุที่ทำให้เกิดการระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้

การระเบิดของก๊าซชีวภาพในห้องเผาไหม้ เกิดขึ้นในขณะที่เดินเครื่องที่ High Fire แล้วเปลวไฟดับ
สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ สามารถวิเคราะห์ได้ตามลำดับดังนี้

- มีการกระพือดับของเปลวไฟ **เนื่องจากก๊าซชีวภาพมีน้ำปนมาก**
- มีก๊าซชีวภาพสะสมเต็มห้องเผาไหม้ในขณะที่เตาดับ **เนื่องจาก Double Solenoid Valve ยังจ่ายก๊าซชีวภาพเข้าสู่ห้องเผาไหม้ชั่วคราว**

ในขณะที่เตาดับ Flame Detector ต้องใช้เวลาตรวจสอบการดับของเปลวไฟ ก่อนจะสั่งตัดระบบ
เชื้อเพลิง จึงยังมีก๊าซป้อนเข้าห้องเผาไหม้ปริมาณมาก

- มีการจุดระเบิดในห้องเผาไหม้ **เนื่องจากมีความร้อนสูง (Ignition Source) สะสมที่ปูน
ทนไฟภายในห้องเผาไหม้**

การ Reset Burner ใหม่ ของผู้ควบคุมหม้อน้ำร้อนหลังเตาดับแบบทันทีทันใด ไม่เกี่ยวข้อง
กับการระเบิดในครั้งนี้ เนื่องจากระบบความปลอดภัยของ Burner ยังไม่ถึงขั้นตอนการเริ่ม

กรณีศึกษาที่ 5 การระเบิดของ Biogas ในห้องเผาไหม้หม้อน้ำร้อน โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง จ.กาฬสินธุ์ เมื่อ 16.6.52 เวลา 21.30 น.

- มีการระเบิดภายในห้องเผาไหม้ของหม้อน้ำร้อน แรงระเบิดทำให้ฝาด้านหน้าของหม้อน้ำร้อนพร้อมหัวเผาหลุดร่วงลงในระยะ ~ 1 ม.
- มีผู้ได้รับบาดเจ็บจากเศษวัสดุและเขม่ารวม 4 ราย
  - เป็นพนักงานของโรงแป้งมัน 2 ราย
  - เป็นพนักงานของบริษัทผู้รับเหมาติดตั้งหม้อน้ำร้อน 2 ราย
- ทรัพย์สินเสียหาย 1-3 แสนบาท

หมายเหตุ ข้อมูลนี้ ได้จากการสอบสวนเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่ในจังหวัดกาฬสินธุ์

กรณีศึกษาที่ 6 การเสียชีวิตของสัตว์แพทย์และคนงานซ่อมบ่อผลิตก๊าซชีวภาพ ฟาร์มหมูหนองบัวฟาร์ม โครเจนเนอร์ชั่น จ.ราชบุรี วันที่ 22 ส.ค. 2549

- สัตว์แพทย์และคนงานซ่อมบ่อผลิตแก๊สชีวภาพ เสียชีวิต 5 ศพ ขณะลงไปซ่อมบ่อคูดน้ำภายในบ่อปุ๋ยมรวมน้ำจี้หมู ลึกประมาณ 5 เมตร

สาเหตุ

- เนื่องจากภายในบ่อรวมน้ำจี้หมูเป็นบ่อลึก เป็นสถานที่อับอากาศและมีความเข้มข้นของก๊าซต่างๆ เช่น CH_4 , CO_2 , NH_3 , H_2S สูงมาก ทำให้มีปริมาณออกซิเจนลดต่ำและมีก๊าซพิษปนอยู่ เมื่อผู้ลงไปปฏิบัติงานขาดอากาศหายใจ จึงหมดสติและตาย
- ผู้เกี่ยวข้องทุกคนขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานในสถานที่อับอากาศอย่างปลอดภัย และการเข้าช่วยเหลือผู้หมดสติไม่ถูกต้อง

กรณีศึกษาที่ 6 8 สรุปจากคู่มือการปฏิบัติงานการผลิตและใช้ก๊าซชีวภาพอย่างปลอดภัยสำหรับฟาร์มปศุสัตว์,
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, มิถุนายน 2553

กรณีศึกษาที่ 6 การเสียชีวิตของสัตว์แพทย์และคนงานซ่อมบ่อผลิตก๊าซชีวภาพ
ฟาร์มหมูหนองบัวฟาร์มโคเจนเนอเรชั่น ราชบุรี

ตัวอย่างบ่อปุ๋นรวมน้ำจืดหมูลึกประมาณ 5 เมตร และผู้เสียชีวิต 5 ศพ

กรณีศึกษาที่ 7 ก๊าซชีวภาพจากมูลสุกรระเบิด

นักเรียนวิทยาลัยการอาชีพเถิน จ.ลำปาง

การเกิดอุบัติเหตุ

- เกิดอุบัติเหตุ นักเรียนจากวิทยาลัยการอาชีพเถิน ได้ทดลองผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสุกร แล้วเกิดระเบิด เหตุเกิดขณะกำลังทดลองที่บ่อก๊าซ ภายในหมู่บ้านเหล่า ต. ล้อมแรด อ.เถิน
- แรงระเบิดส่งผลให้นักเรียนได้รับบาดเจ็บ 3 คน ถูกนำส่งรักษาตัว รพ.เถิน

ข้อสันนิษฐาน

- อาจมีการจุดประกายไฟในขณะที่มีการรั่วไหลของก๊าซชีวภาพออกมาพบกับอากาศ หรือมีการเปิดให้อากาศเข้าไปผสมกับก๊าซชีวภาพในถังหมักน้ำเสีย
- ขาดอุปกรณ์ป้องกันเปลวไฟย้อนกลับ (Flame Arrester) ในท่อจ่ายก๊าซ และก๊าซในบ่อมีความดันต่ำเกินไป

กรณีศึกษาที่ 8 ก๊าซชีวภาพระเบิดโรงเรียนบ้านหนองสโมง อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา วันที่ 11 มี.ค. 2553

- สภ.อุดมทรัพย์ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา ได้รับแจ้งเกิดเหตุระเบิด มีผู้เสียชีวิตที่ รร.บ้านหนองสโมง ต.อุดมทรัพย์
- ที่เกิดเหตุพบศพผู้เสียชีวิตนอนหงายใบหน้าแหลกเหลว แขนซ้ายหัก หมุนเป็นเกลียว เป็น ผอ.โรงเรียนบ้านหนองสโมง อายุ 50 ปี

จากการสอบสวน ได้ความว่า

- คุณครู(ผู้ตาย) ได้พาเด็กนักเรียนชั้น ป.4 ป.5 และ ป.6 ฝึกเรียนรู้การทำ ก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ เพื่อนำไปจัดนิทรรศการการเรียนรู้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กรณีศึกษาที่ 8 ก๊าซชีวภาพระเบิดขณะทำการทดลอง โรงเรียนบ้านหนองสโมง อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

- คุณครูได้พยายามจุดไฟจากถังแก๊ส แต่จุดไม่ติด จึงลองจุดใหม่โดยกันให้นักเรียนถอยห่างออกไป จากนั้นคุณครูได้ยื่นคร่อมถังแก๊สชีวภาพ ขณะจุดถังแก๊สได้เกิดระเบิดขึ้นเสียงดังสนั่นหวั่นไหว ทำให้ร่างของคุณครูกระเด็นลอยละลือชนเพดานหลังคาอาคารก่อนตกลงบนพื้นอย่างแรง ทำให้เสียชีวิตทันที
- เด็กนักเรียนปลอดภัย แรงระเบิดยังทำให้ถังแก๊สที่ทำจากวัสดุไฟเบอร์กระเด็นออกไปนอกอาคารเรียนไกลกว่า 30 เมตร.

กรณีศึกษาที่ 9 ผ้าใบคลุมบ่อเก็บก๊าซชีวภาพ (Covered Lagoon) แตกขาด

และเกิดเปลวเพลิงจากก๊าซชีวภาพคลอกโรงงาน

โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง จ.ชัยภูมิ เมื่อ 25.2.54 เวลา~16.10 น.

รูปบน สภาพผ้าใบ HDPE
คลุมบ่อก๊าซในขณะที่มีก๊าซ
เต็ม

รูปล่าง สภาพบ่อผลิตก๊าซ
ชีวภาพหลังจากผ้าใบแตกขาด
จากลมกระโชก ทิศทางลม
และเปลวไฟที่พัดเข้าสู่โรงงาน

สภาพบ่อเก็บก๊าซด้านต่างๆ
และทิศทางลมที่พัดผ่านโรงงาน

สภาพบ่อเก็บก๊าซชีวภาพแบบ Covered Lagoon ที่ผ้าใบคลุมบ่อแตกขาด

กรณีศึกษาที่ 9 ผ้าใบคลุมบ่อเก็บก๊าซชีวภาพ (Covered Lagoon) แตกขาด และเกิดเปลวเพลิงจากก๊าซชีวภาพคลอกโรงงาน

ด้านหลังอาคารผลิตเป็งมันสำปะหลังตั้งอยู่ใต้ทิศทางลมห่างจากบ่อเก็บก๊าซ 50-60 ม. ห้องน้ำและอาคารผลิตถูกเปลวไฟคลอกทั้งหลัง

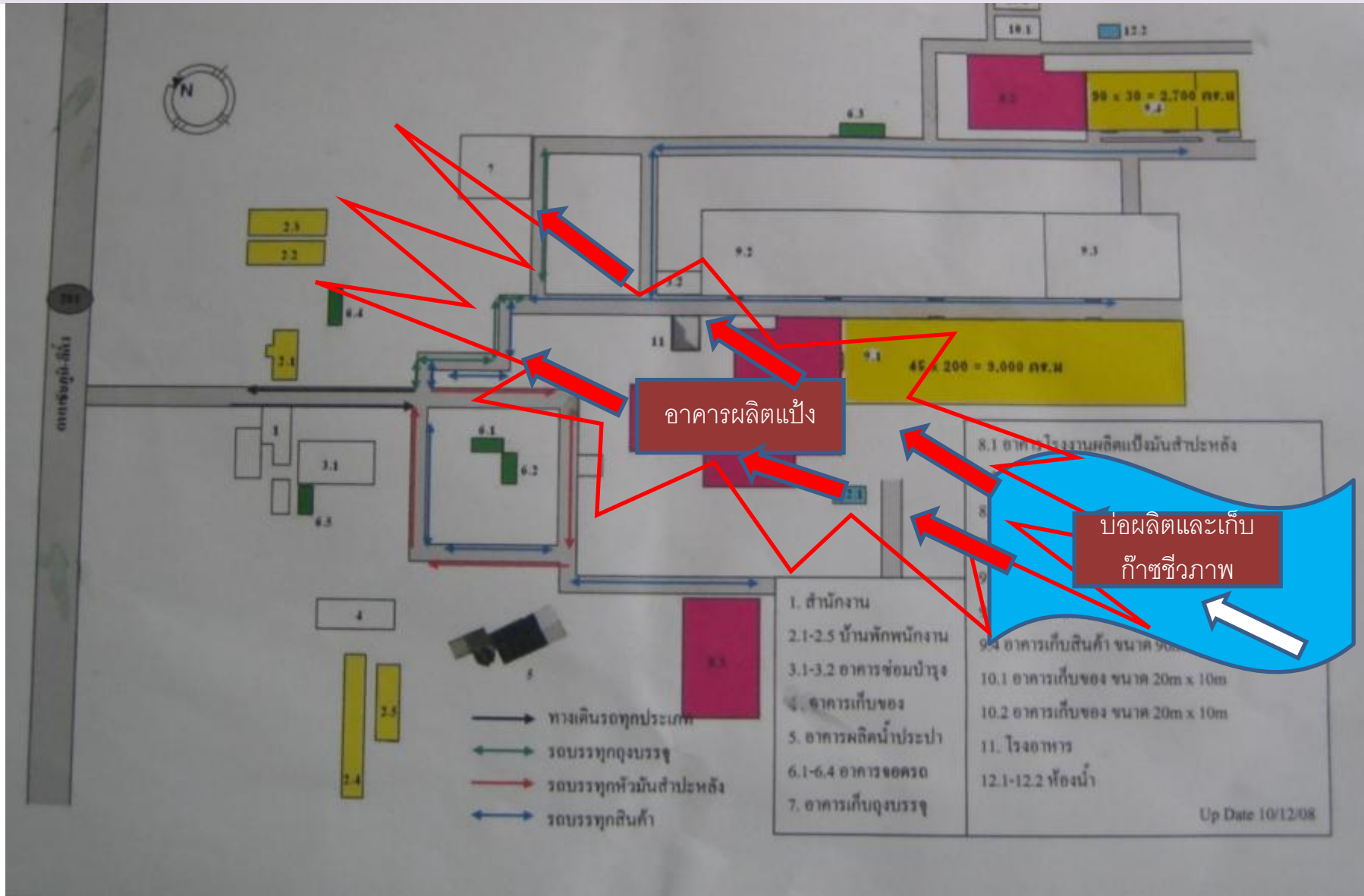

สภาพด้านหลังอาคารผลิตบริเวณห้องบรรจุแป้ง และห้องน้ำที่ถูกไฟคลอก

แผนผังโรงงาน ที่ศทางลมพายุที่พัดพาก๊าซชีวภาพที่แตกรั่วจากบ่อผลิตก๊าซและติดเป็นเปลวไฟคลอกอาคารผลิตแ餅มันทั้งหลาย เปลวไฟทำให้พนักงานในอาคารผลิตแ餅ถูกไฟลวก ๓๖ คน และไฟไหม้บริเวณห้องบรรจุแ餅

อาคารผลิตแป้งมัน และสภาพภายในโรงงานที่เครื่องจักรอุปกรณ์ถูกไฟคลอก

เครื่องจักรในโรงงานที่มีประกายไฟ

- สภาพสายไฟฟ้าที่ไหม้เกรียมจากเปลวไฟ

สภาพภายในอาคารทุกพื้นที่ ถูกไฟคลอกทิ้งหลัง

ด้านหน้าโรงงานซึ่งอยู่ใต้ทิศทางลมห่างจากบ่อก๊าซ 150-200 m. ต้นไม้ถูกไฟคลอก และมีพนักงานถูกไฟคลอกบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตหลาย

ผ้าใบคลุมบ่อก๊าซที่แตกขาด
บริเวณรอยเชื่อมต่อริมตะเข็บคู่

แนวตะเข็บผ้าใบ
ฉีกขาด
ยาว 120 ม.

ตะเข็บผ้าใบฉีกขาดริมรอยเชื่อมต่อของ
ตะเข็บคู่

แนว
ตะเข็บ
ผ้าใบฉีก
ขาด
ยาว 120
ม.

ผ้าใบที่ฉีกขาดปะทะกับรั้วเหล็กข้างบ่อ รั้วเหล็กที่แตกหักจากแรงปะทะของ
ผ้าใบ และสภาพดินกดทับผ้าใบบริเวณท้ายลมที่หลุดลอยขึ้นมา

ผ้าใบฉีกขาดยาวต่อเนื่องตลอดความกว้างของบ่อด้านท้ายลมขนานกับดินที่กดทับ โดยดินที่กดทับมีการยกตัวยาวตลอดความกว้างบ่อ และด้านยาวท้ายลมฉีกขาดไปถึงจุดที่รอยเชื่อมริมตะเข็บผ้าใบขาด

การสอบสวนและวิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ

ประเด็นปัญหาที่ต้องตรวจสอบและวิเคราะห์

- ❑ การแตกขาดของผ้าใบที่ริมรอยเชื่อมตะเข็บคู่ การฉีกขาดของผ้าใบริมบ่อขนานกับดินที่กลบทับ บริเวณท้ายลม การยกตัวของดินที่กลบทับผ้าใบบริเวณท้ายลม แหล่งจุดไฟ (Ignition Source) ภายในรัศมี <20 m และ >20 m รอบบ่อเก็บก๊าซ

1. บ่อเก็บก๊าซชีวภาพแบบใช้ผ้าใบคลุม (Covered Lagoon) มีความแข็งแรงเพียงพอหรือไม่?

a) มีการออกแบบบ่อเก็บก๊าซแบบ Covered Lagoon อย่างถูกต้องตามหลักวิศวกรรมหรือไม่?

- ✓ ความแข็งแรงของโครงสร้างรับความดันก๊าซและการต้านทานแรงลมของผ้าใบ (Tensile Strength , Tear Strength , Vortex) ได้รับการคำนวณจากตัวแปรที่ครบถ้วน และมีค่า Safety Factor เพียงพอหรือไม่ ?
- ✓ วัสดุที่ใช้ยึดเหนี่ยวผ้าใบ (เช่น ปริมาณดินที่ใช้กลบทับ , ขนาดและจำนวนเชือกที่ใช้ผูกยึด) วิธีการติดตั้ง ได้รับการออกแบบและคำนวณจากตัวแปรที่ครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่ ?
- ✓ การเปลี่ยนแปลงรูปทรงของผ้าใบในขณะรับความดันก๊าซและรับแรงจากลม ได้มีการป้องกันการเปลี่ยนแปลงรูปทรง การกระพือหรือสะบัดตัวของผ้าใบ จนเกิดความล้าตัวหรือไม่?

b) การเสื่อมสภาพของผ้าใบ เกิดได้จากสาเหตุใด?

- ✓ ความล้าตัวจากการเปลี่ยนแปลงรูปทรง การกระพือหรือกระพือตามแรงลม มีการออกแบบเพื่อควบคุมป้องกัน?
- ✓ การเสื่อมสภาพของสารป้องกัน UV จากแสงแดด หรือการเปลี่ยนแปลงรูปทรง

การสอบสวนและวิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ

ประเด็นปัญหาที่ต้องตรวจสอบและวิเคราะห์

2. ก๊าซชีวภาพเบาหรือหนักกว่าอากาศ ? เหตุใดเมื่อบ่อเก็บก๊าซแตก ก๊าซชีวภาพจึงมีการกระจายตัวอยู่ในระดับพื้นดินในระยะ 200 m. ?

○ น้ำหนักของก๊าซชีวภาพ เบาหรือหนักกว่าอากาศขึ้นอยู่กับสัดส่วนของก๊าซมีเทน ?

○ จากการคำนวณน้ำหนักโมเลกุล สมมติให้ความดันคงที่ ณ อุณหภูมิ 25 °C

เมื่อ Biogas มี CH₄ 50%, CO₂ 45%, Other 5% จะเบากว่าอากาศ 27 %

เมื่อ Biogas มี CH₄ 55%, CO₂ 40%, Other 5% จะเบากว่าอากาศ 29 %

เมื่อ Biogas มี CH₄ 60%, CO₂ 35%, Other 5% จะเบากว่าอากาศ 31 %

○ ก๊าซชีวภาพเบากว่าอากาศ กระแสลมแรงและความกดอากาศสูงในขณะฝนตก มีผลทำให้ก๊าซชีวภาพไม่ลอยตัวขึ้นสูง แต่ผสมกับกระแสลมในระดับพื้นดิน ?

การสอบสวนและวิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ

ประเด็นปัญหาที่ต้องตรวจสอบและวิเคราะห์

3. แหล่งจุดไฟ (Ignition Source) รอบบ่อเก็บก๊าซมีอะไรบ้าง ?

- ภายในรัศมี <20 m รอบบ่อเก็บก๊าซ ประกอบด้วย ระบบไฟส่องสว่างแบบสปอร์ตไลท์ หลอดฟลูออเรสเซนต์ ปลั๊กไฟ ตู้ควบคุมไฟฟ้า มอเตอร์สูบน้ำเสีย ไฟฟ้าสถิตของผ้าใบจากการเสียดสีกับกระแสม
- ภายในรัศมี >20 m รอบบ่อเก็บก๊าซ ประกอบด้วย
  - ในห้องนำ ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง สวิตช์ ปลั๊ก การสูบบุหรี่
  - ในโรงงาน ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง สวิตช์ ปลั๊ก มอเตอร์ พัดลม หม้อน้ำร้อน การเชื่อม เลื่อย ตัด ไซ ขัด ทูบ เจียร ความร้อนจากการทำงานของเครื่องจักร
  - บนถนน การทำงานของยานพาหนะ

แหล่งจุดไฟมาจากไหน ?

- บริเวณบ่อ อาจเกิดได้จาก

- ประกายไฟจากไฟฟ้าสถิต

- ในขณะที่ลมแรงพัดผ่านผ้าใบ อาจทำให้เกิดไฟฟ้าสถิตที่ผ้าใบ เมื่อมีการแตกขาดของตะเข็บผ้าใบ และผ้าใบถูกระแสลมพัดพาปะทะเสียดสีกับรั้วเหล็ก อาจมีการถ่ายเทประจุไฟฟ้าจากวัสดุต่างชนิดกัน

- ประกายไฟจากการกระทบ

- จากการแตกหักของรั้วเหล็ก หรือเมื่อรั้วเหล็กล้มกระทบพื้นอย่างรุนแรง

- ความร้อนจากฟ้าผ่า

- ไฟไหม้วัชพืช

- ระบบไฟฟ้าแสงสว่างรอบบ่อที่ไม่ใช่ Explosion Proof

ต้องจัดให้บริเวณบ่อและพื้นที่โดยรอบเป็นพื้นที่ควบคุมแหล่งจุดไฟอย่างเข้มงวด กำหนดระยะห่างจากบ่อถึงแหล่งจุดไฟหรือจัดให้มีเครื่องกั้นแยก

แหล่งจุดไฟมาจากไหน ?

- ในอาคารผลิตแป้งมันสำปะหลัง
  - ประกายไฟจากอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่นมอเตอร์ ปลั๊ก สวิตช์ ฯลฯ
  - ประกายไฟหรือเปลวไฟ เช่น การเชื่อม การตัด การเจียร การไส การกระทบกระแทก หัวเผาของหม้อน้ำหรือหม้อน้ำมันร้อน ความร้อนจากปล่องหม้อน้ำหรือหม้อน้ำมันร้อน
  - ประกายไฟจากไฟฟ้าสถิตต่างๆ
  - ความร้อนจากการเสียดสีในขณะเครื่องจักรทำงาน
  - อื่นๆ
- นอกอาคาร
  - การสูบบหรี่
  - ประกายไฟจากยานพาหนะ
  - อื่นๆ

ต้องจัดให้บริเวณบ่อและพื้นที่โดยรอบเป็นพื้นที่ควบคุมแหล่งจุดไฟอย่างเข้มงวด กำหนดระยะห่างจากบ่อถึงแหล่งจุดไฟ หรือจัดให้มีเครื่องกั้นแยก

ความแข็งแรงของบ่อเก็บก๊าซชีวภาพแบบ Covered Lagoon เพียงพอหรือไม่ ?

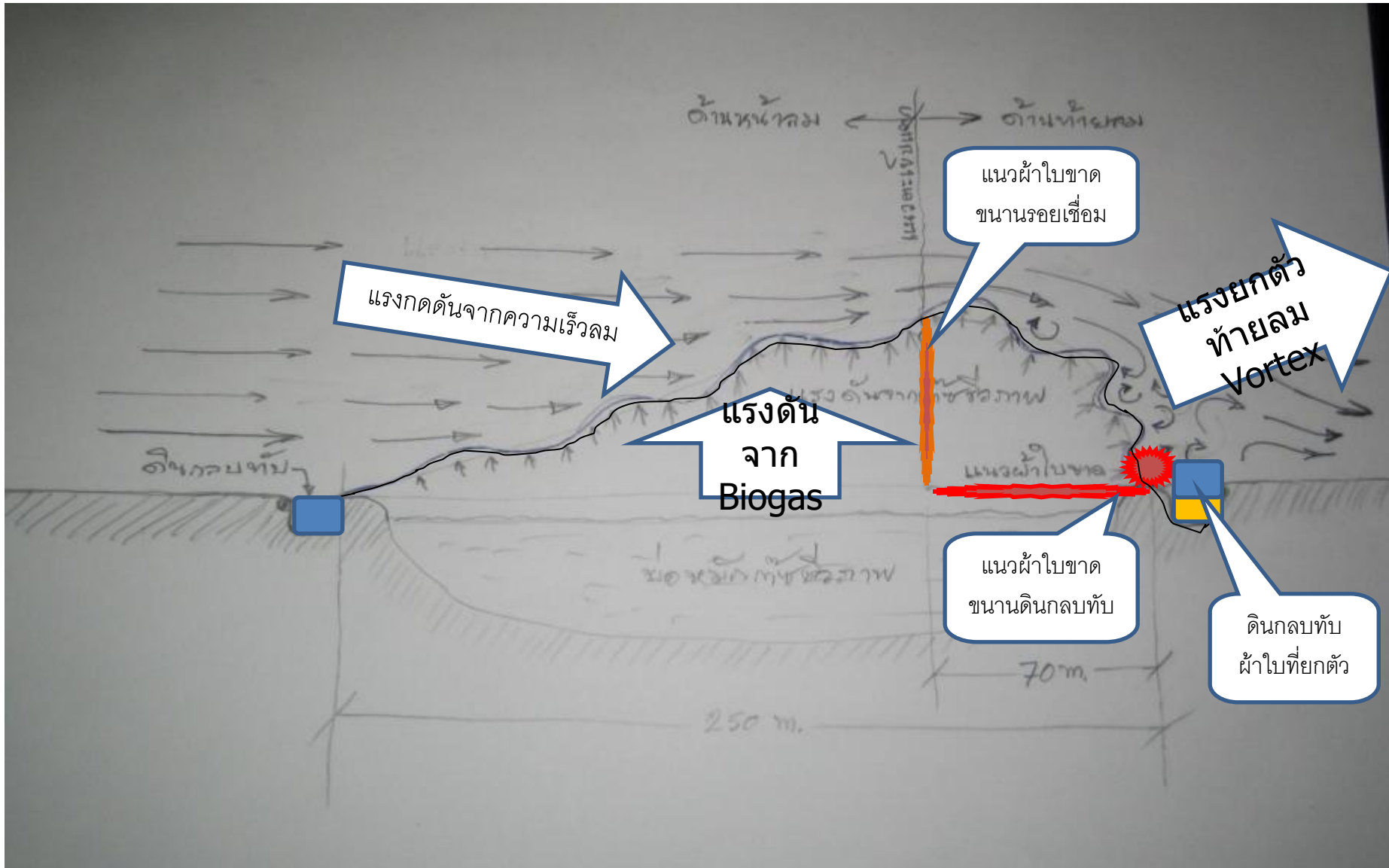
การออกแบบบ่อเก็บก๊าซแบบ Covered Lagoon ถูกต้องตามหลักวิศวกรรม ?

- การออกแบบและรับรองแบบ** การก่อสร้างบ่อเก็บก๊าซชีวภาพ มีวิศวกร 2 ราย เป็นผู้ออกแบบและรับรองความปลอดภัย คือ วิศวกรโยธา และวิศวกรเครื่องกล
  - จากการตรวจสอบแบบ** ไม่พบรายการคำนวณใดๆ ของวิศวกรเครื่องกล
  - จากการสอบถามวิศวกรเครื่องกลผู้ออกแบบและรับรองความปลอดภัย** อ้างว่ามีการคำนวณความแข็งแรงของผ้าใบ โดยคิดจากความดันของก๊าซชีวภาพสูงสุดภายในบ่อเก็บ ประมาณ 2 mbar ขนาดของบ่อจะเล็กหรือใหญ่ ไม่น่าจะมีผลต่อความแข็งแรง โดยทั่วไปจะเลือกใช้ผ้าใบแบบ HDPE หนา 1.5 mm. ปิดคลุมบ่อ
- ความเห็น การออกแบบตามหลักวิศวกรรม** ต้องคิดแรงต่างๆที่กระทำต่อผ้าใบ จากตัวแปรให้ครบทุกตัว เช่น ขนาดของบ่อ ความดันจากก๊าซ (Static Pressure) ความดันจากแรงลม (Dynamic Pressure) แรงยกตัวจากความเร็วลมต่อผ้าใบด้านท้ายลม (Vortex) และมีค่า Safety Factor ที่เหมาะสม แรงกระทำต่อผ้าใบที่ต้องพิจารณา คือ
- Tensile Strength (Strength at Break , Strength at Yield , Elongation Break , Elongation Yield)
  - Tear Resistance

Specification ของผ้าใบ HDPE หนา 1.5 mm ที่ใช้คลุมบ่อเก็บก๊าซ

Property	Test Method	HDPE					
Thickness, mm	ASTM D5199	0.50	0.75	1.00	1.50	2.00	2.50
- Lowest individual of 10 values		0.45	0.68	0.90	1.35	1.80	2.25
Density, g/cc (min.)	ASTM D1505 / D792	0.94	0.94	0.94	0.94	0.94	0.94
Melt Flow Index, g/10 min. (max.)	ASTM D1238. 2.16 kg @190°C	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0
Tensile Properties (min.avg.)	ASTM D638 Type IV						
1.Strength at Break, kN/mm	Dumbbell at 2 ipm	18	27	36	54	72	90
2.Strength at Yield, kN/mm		12	15	20	31	40	49
3.Elongation Break, %		800	800	800	800	800	800
4.Elongation Yield, %		18	18	18	18	18	18
Tear Resistance, N (min.avg.)	ASTM D1004	77	116	158	228	302	379
Dimensional Stability, % change max. (Each Direction)	ASTM D1204 100°C 1 hour	± 2	± 2	± 2	± 2	± 2	± 2
Puncture Resistance, N (min.avg.)	ASTM D4833	242	363	490	684	845	957
Stress Crack Resistance, hr	ASTM D5397 (App.)	400	400	400	400	400	400
Carbon Black Content, % (range)	ASTM D1603	2.0-3.0	2.0-3.0	2.0-3.0	2.0-3.0	2.0-3.0	2.0-3.0
Carbon Black Dispersion	ASTM D5596	Note ²	Note ²	Note ²	Note ²	Note ²	Note ²
Oxidative Induction Time (OIT)							
Standard OIT, minutes (min. avg.)	ASTM D3895, 200°C, O ₂ 1 atm	100	100	100	100	100	100
Oven Aging at 85°C	ASTM D5721						
Standard OIT, % retained after 90 day (min.avg.)	ASTM D3895	55	55	55	55	55	55
UV Resistance ²							
High Pressure OIT, % retained after 1600 hours (min.avg.) ⁴	ASTM D5885	80	80	80	80	80	80
Friction Angle with Soil (Silty Clay), δ (100 x 100mm.)	-	15°	15°	15°	15°	15°	15°
Friction Angle with Geotextile, δ (100x100mm.)	-	11°	11°	11°	11°	11°	11°

ภาพจำลองแรงต่างๆที่กระทำต่อผ้าใบคลุมบ่อเก็บก๊าซ การแตกขาดของรอยเชื่อมริมตะเข็บคู่ การฉีกขาดของผ้าใบริมบ่อขนานกับดินกลบทับ และการยกตัวของดินที่กลบทับผ้าใบด้านท้ายลม

การแตกขาดของรอยเชื่อมริมตะเข็บคู่ และการฉีกขาดของผ้าใบริมบ่อขนานกับดินกลบทับ

- ปัญหาที่ต้องพิสูจน์และมีการแก้ไข ป้องกัน
  - การเสื่อมสภาพของผ้าใบ (Degrade)
    - ผ้าใบไม่ทนต่อความร้อนของแสงแดด (ใช้มา 3 ปี สเปก 10 ปี ?) การกำหนดสเปกของผ้าใบถูกต้อง ?
    - สารเคลือบผ้าใบป้องกัน UV เสื่อมสภาพจากการเปลี่ยนแปลงรูปทรงตลอดเวลาจากกระแสม
    - ความล้า (Fatigue) ของผ้าใบจากการเปลี่ยนแปลงรูปทรงตลอดเวลาจากกระแสม
    - การใช้งานที่ความดัน Over Pressure
  - ความสมบูรณ์ของการเชื่อมต่อผ้าใบ (ขาดฉิครอยเชื่อมตลอดแนว)
การตรวจสอบประสิทธิภาพ ควรมีข้อกำหนดอย่างไร ?
  - การคำนวณแรงยกตัวของผ้าใบท้ายลมจากความเร็วลม

ลักษณะผ้าใบ และแนวเชื่อมแบบตะเข็บคู่

การป้องกันอุบัติเหตุไฟฟ้าไหม้จากก๊าซชีวภาพ

การป้องกันผ้าใบคลุมบ่อก๊าซขาด

- ต้องมีการคำนวณความแข็งแรงของผ้าใบ โดยมีการคำนวณแรงดันและแรงยกตัวจากความเร็วลม และกำหนดให้มี Safety Factor อย่างเพียงพอ
- เลือกผ้าใบที่มีความแข็งแรงและทนต่อแสงแดดเมืองไทยเพียงพอ
- ต้องมีการเสริมความแข็งแรงของผ้าใบ และจำกัดการเคลื่อนไหวของโครงสร้างผ้าใบไม่ให้กระเพื่อมหรือสะบัดจนถึงจุดฉีกขาด ?
- กำหนดระยะห่างของต้นไม้หรือโครงสร้างของแข็งใดๆที่อาจล้มหรือปลิวกระทบผ้าใบ

การป้องกันแหล่งจุดไฟรอบบ่อ

- ภายในรัศมี <math>< 20\text{ m}</math> รอบบ่อเก็บก๊าซ ระบบไฟฟ้าทุกชนิดต้องเป็นแบบป้องกันการระเบิด (เช่น ไฟส่องสว่างแบบสปอร์ตไลท์ หลอดฟลูออโรเรสเซนต์ ปลั๊กไฟ ตู้ควบคุมไฟฟ้า มอเตอร์สูบน้ำเสีย)
- ควบคุมไฟฟ้าสถิต โดยการต่อฝากและการต่อลงดินของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

บ่อเก็บก๊าซชีวภาพแบบ Covered Lagoon มีความแข็งแรงเพียงพอหรือไม่?

มีการออกแบบบ่อเก็บก๊าซแบบ Covered Lagoon อย่างถูกต้องตามหลักวิศวกรรมหรือไม่?

ข้อมูลและการคำนวณเบื้องต้น

- ขนาดบ่อ ก x ย 120*250 m. ผ้าใบสูง 6 m. ผ้าใบหนา 1.5 mm ใช้งานความดันสูงสุด 2 mbar
- จำนวนแบบง่ายๆ (ยังไม่มี Safety Factor) ได้ พท.บ่อ 30,000 m², แรงยกผ้าใบจากความดันก๊าซ 600 t, แรงดันจากลม 100 t, ความยาวผ้าใบรอบบ่อ 740 m , แรงดึงของผ้าใบ 0.94 t/m , หรือ 63 kg/cm²
- HDPE รับแรงดึงของผ้าใบ 0.94 t/m ค่านี้ Safety Factor=1 ?
- ดินที่กลบทับผ้าใบมีการเคลื่อนตัวโดยรอบบ่อบริเวณท้ายลม ดินที่กลบทับ ลึก 1.0-1.2 m กว้าง 1.0-1.2 m น้ำหนักของดินกลบทับรับแรงดึงของผ้าใบเพียงพอ ?

วิเคราะห์

มาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับ Biogas ตามหลักการ ๓ E

๑. Engineering Control

- กำหนดมาตรฐานโครงสร้างบ่อปฏิกรณ์ บ่อเก็บก๊าซทุกแบบให้มีความมั่นคงแข็งแรง มีความปลอดภัย ทนต่อสภาพความเป็นกรด-ด่าง ทนต่อแสงแดด (UV) แรงดันน้ำ แรงดันก๊าซ แรงลม
- กำหนดขนาดบ่อเก็บก๊าซ ความดันสูงสุด และปริมาณการเก็บก๊าซสูงสุดต่อบ่อ(ตามชนิดบ่อเก็บก๊าซ)
- การออกแบบ การคำนวณ และการติดตั้งบ่อปฏิกรณ์ บ่อเก็บก๊าซ ต้องมีวิศวกรรับรองความปลอดภัยตามประเภทของงานด้านวิศวกรรมโยธา และวิศวกรรมเครื่องกล
- ติดตั้งอุปกรณ์ความปลอดภัยต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เช่น
  - (๑) Gas detector ตรวจจับการรั่วไหลรอบบ่อ
  - (๒) ติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมความดันก๊าซหรือสุญญากาศของบ่อเก็บก๊าซ
  - (๓) ติดตั้ง O₂ Sensor บริเวณท่อดูดหรือส่งก๊าซ เพื่อป้องกันอันตรายเมื่อมีอากาศปน

มาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับ Biogas ตามหลักการ ๓ E

๑. Engineering Control

- ควบคุม Ignition Source ให้ห่างจากบ่อเก็บก๊าซ
- กำหนด โชนที่จะสร้างบ่อเก็บก๊าซต้องห่างจากอาคาร ชุมชน (ตามชนิดบ่อเก็บก๊าซ) หรือมีระบบกั้นแยกอย่างถูกต้องตามหลักวิศวกรรม
- อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้งานกับก๊าซชีวภาพต้องเป็นแบบ Explosion Proof ระบบไฟฟ้าในโรงงานที่มีการผลิต เก็บและใช้ก๊าซชีวภาพ ต้องมีวิศวกรไฟฟ้าเป็นผู้รับรองความปลอดภัย

มาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับ Biogas ตามหลักการ ๓ E

๒. Education

- กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดทำคู่มือความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน การผลิต การควบคุมคุณภาพ และการใช้ Biogas เรียบร้อยแล้ว
- จะดำเนินการเผยแพร่ความรู้ด้านความปลอดภัยเกี่ยวกับ Biogas โดยดำเนินการจัดฝึกอบรมแก่ ผู้ประกอบการ ผู้ออกแบบ วิศวกร Operator และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั่วทุกภูมิภาคโดยเร็ว

๓. Enforcement

- กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย Biogas เสร็จเรียบร้อยแล้ว จะจัดให้มีการเผยแพร่และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อปรับแก้ให้สมบูรณ์ในเชิงวิศวกรรม เหมาะสมกับเทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย ต่อไป

คู่มือความปลอดภัยจากการผลิตและใช้ BIOGAS

คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกแบบ การผลิต
การควบคุมคุณภาพ และการใช้ก๊าซชีวภาพ (Biogas)
สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม

คู่มือฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของ

สำนักเทคโนโลยีความปลอดภัย
กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

โทรศัพท์ 0-2202-4222
www.diw.go.th

คู่มือการใช้สารชีวภาพ (Bio) สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม
และการใช้สารชีวภาพ (Bio) สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม

คู่มือ

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกแบบ
การผลิต การควบคุมคุณภาพ
และการใช้ก๊าซชีวภาพ (Biogas)

สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม

สำนักเทคโนโลยีความปลอดภัย
กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

คู่มือความปลอดภัยจากการผลิตและใช้ BIOGAS

- **สถานการณ์การผลิตและใช้ก๊าซชีวภาพในประเทศไทย**
- **ขั้นตอนการเกิดก๊าซชีวภาพ**

กระบวนการเกิดก๊าซชีวภาพ , กระบวนการย่อยสลายในสภาวะไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Digestion)
- **คุณสมบัติของก๊าซชีวภาพ**

องค์ประกอบของก๊าซชีวภาพ , คุณสมบัติก๊าซชีวภาพ

  - **เทคโนโลยีการออกแบบระบบก๊าซชีวภาพ**

การจำแนกประเภทและเปรียบเทียบเทคโนโลยีระบบผลิตก๊าซชีวภาพ , แนวทางการเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- **การเริ่มต้นระบบและเดินระบบบำบัดน้ำเสียแบบไม่ใช้ออกซิเจน**

ช่วงเริ่มต้นเดินระบบ (Start up) , ช่วงเดินระบบ (Operation)
- **การเก็บก๊าซ การลำเลียง และอุปกรณ์ความปลอดภัย**

การเก็บก๊าซชีวภาพ , ระบบท่อก๊าซ , การเลือกใช้วาล์วสำหรับก๊าซชีวภาพ , ระบบเพิ่มความดันหรือส่งก๊าซชีวภาพ , อุปกรณ์ความปลอดภัยในระบบผลิตก๊าซชีวภาพระบบเผาก๊าซทิ้ง (Flare system) , การควบคุมการทำงานของระบบส่งก๊าซชีวภาพ

คู่มือความปลอดภัยจากการผลิตและใช้ BIOGAS

- การปรับปรุงและควบคุมคุณภาพก๊าซชีวภาพ

การพิจารณาเพื่อปรับปรุงคุณภาพก๊าซชีวภาพ , การกำจัดความชื้น , การกำจัดไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H_2S) , การกำจัดคาร์บอนไดออกไซด์ , การกำจัดไซลอกเซน (Siloxane)

- การใช้ประโยชน์จากก๊าซชีวภาพ

การคำนวณการเผาไหม้ของก๊าซชีวภาพ , ชุดอุปกรณ์ก๊าซ (Gas Train) , การใช้ประโยชน์ก๊าซชีวภาพในการผลิตพลังงาน , ระบบเผาก๊าซทิ้ง (Gas Flare), การบำรุงรักษา , ปัญหาจากการใช้งานก๊าซชีวภาพ , กรณีศึกษาการระเบิดจากการใช้งานของก๊าซชีวภาพ

- ความปลอดภัยในระบบก๊าซชีวภาพ

ความเสี่ยงจากการระเบิดและไฟไหม้ , การเดินสายไฟฟ้าบริเวณพื้นที่อันตราย , การต่อฝากและการต่อลงดิน , ระบบป้องกันฟ้าผ่า , มาตรการควบคุมในการลดความเสี่ยงจากเพลิงไหม้ ความเป็นพิษของก๊าซและสถานที่อับอากาศ , การปฐมพยาบาล , ตัวอย่างแบบฟอร์มต่างๆ , ป้ายเตือนความปลอดภัย

ปัญหาจากการผลิต การจัดเก็บและการใช้ก๊าซชีวภาพ

- ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณก๊าซ
  - ปัญหาเมื่อก๊าซเหลือเก็บ ต้องเผาทิ้งที่ Flare ที่มีการออกแบบอย่างถูกต้อง
  - ปัญหาเมื่อก๊าซไม่เพียงพอ ต้องระวังการเกิดสูญญากาศในบ่อเก็บก๊าซ ซึ่งอาจมีอากาศผสมไปกับก๊าซ มีโอกาสเกิดการระเบิดหรือเกิดอัคคีภัยง่าย
- ปัญหาจากคุณภาพก๊าซมีการเปลี่ยนแปลง
  - %CH₄ ถ้าเปลี่ยนแปลงมาก มีโอกาสเปลวไฟดับและเกิดการระเบิดในห้องเผาไหม้
- ปัญหาจากสิ่งปนเปื้อนของก๊าซ เช่น CO₂, H₂S, H₂O, อื่นๆ
  - จะทำให้เกิดการกัดกร่อน การสกปรกอุดตันจากเมือก ตะกอน การรั่วของวาล์วจ่ายก๊าซ การเกิด ความลึ้มเหลวของอุปกรณ์ความปลอดภัย **เกิดการดับและระเบิดในห้องเผาไหม้**
- ปัญหาจากการใช้ก๊าซชีวภาพเป็นเชื้อเพลิง
- ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เมื่อมีการซ่อมบำรุง บ่อผลิต ท่อ หรืออุปกรณ์ฯ

ปัญหาจากการใช้ก๊าซชีวภาพเป็นเชื้อเพลิง

ปัญหา ฮวเผาไม่ทำงาน (ไม่มีการ *Prepurge*)

ปัญหา ฮวเผาทำงาน (มีการ *Prepurge*) แต่จุดเตาไม่ติด

ปัญหา จุดเตาไม่ติด แต่เกิดการระเบิดในห้องเผาไหม้ขณะจุดเตา

ปัญหา จุดเตาติด แต่เดินได้ชั่วขณะแล้วดับ

ปัญหา จุดเตาติด แต่เปลวไฟกรัฟือ

ปัญหา จุดเตาติด แต่แรงไฟไม่ขึ้น

ปัญหา เปลวไฟชบ ขณะเดินเครื่องที่ *High Fire*

ปัญหา ขณะเดินเครื่องที่ *High Fire* เปลวไฟชบ แต่เกิดการระเบิดในห้องเผาไหม้

ปัญหา ฮวเผาทำงาน แต่ CO สูง , O_2 สูง แต่อุณหภูมิปล่องสูงมาก

ปัญหา ในกรณีที่ฮวเผาทำงาน มีการระเบิดที่ปล่องไอเสีย

การวิเคราะห์หาสาเหตุ ปัญหาจากการเผาไหม้ก๊าซชีวภาพ

ปัญหาชวเผาไม่ทำงาน (ไม่มีการ *Prepurge*)

- ปริมาณก๊าซไม่เพียงพอ ความดันที่ท่อส่งก๊าซต่ำเกินไป
- *Valve Proving System* ตรวจพบการรั่วไหลของ *Double Solenoid Valve*
- ความดันไอน้ำสูงถึงค่าที่ตั้งไว้, *Pressure switch* ไม่ต่อวงจรการทำงานของชวเผา หรือ
- อุณหภูมิน้ำชนร้อนสูงถึงค่าที่ตั้งไว้, *Temperature switch* ไม่ต่อวงจรการทำงานของชวเผา

ปัญหาชวเผาทำงาน (มีการ *Prepurge*) แต่จุดเตาไม่ติด

- ค่ามีเทนในก๊าซชีวภาพต่ำเกินไป
- ก๊าซชีวภาพมีความชื้นสูง หรือมีน้ำปนมาก
- ส่วนผสมระหว่างก๊าซชีวภาพกับอากาศ ต่ำกว่า *LEL* หรือสูงกว่า *UEL*
- รูจ่ายก๊าซที่ชวเผาสกปรก อุดตัน
- ไม่มีประกายไฟ หรือขาด *Ignition Source*
- *Flame Detector* ตรวจพบการติดไฟ หรือแสงสว่างในห้องเผาไหม้

การวิเคราะห์หาสาเหตุ ปัญหาจากการเผาไหม้ก๊าซชีวภาพ

จุดเตาติด แต่เดินได้ชั่วคราวแล้วดับ

- ปริมาณก๊าซลดลงมาก ความชื้นจาก *Blower* ที่ท่อส่งก๊าซลดลงมากจนต่ำเกินไป *Blower* ส่งก๊าซไม่ชน
- ค่ามีเทนในก๊าซชีวภาพต่ำเกินไป ก๊าซชีวภาพติดไฟได้เมื่อ *Pilot Burner* ทำงาน แต่ไม่สามารถติดไฟต่อเนื่องเมื่อเปลวไฟที่ *Pilot Burner* ดับลง
- ปริมาณมีเทนเปลี่ยนแปลงมากเกินไป ส่วนผสมระหว่างก๊าซชีวภาพชบอากาศ ต่ำกว่า *LEL* หรือสูงกว่า *UEL*
- ก๊าซชีวภาพมีคุณภาพต่ำ มีเทนต่ำ ความชื้นสูง ทำให้ความเร็วในการติดไฟลดลงจนติดไฟไม่ชนเมื่อเดินเครื่องที่ *High Fire*

ปัญหา จุดเตาติด แต่เปลวไฟกร๊พื้อ

- ก๊าซชีวภาพมีน้ำปนมาก น้ำที่ถูกเปลวไฟจรั้เปิดหว ทำให้เกิดช่องโหว่ของส่วนผสมระหว่างเชื้อเพลิงชบอากาศ

การวิเคราะห์หาสาเหตุ ปัญหาจากการเผาไหม้ก๊าซชีวภาพ

ปัญหา เปลวไฟดับ ขณะเดินเครื่องที่ *High Fire*

- ค่ามีเทนในก๊าซชีวภาพต่ำเกินไป ก๊าซชีวภาพติดไฟได้เมื่อ *Pilot Burner* ทำงาน แต่ไม่สามารถติดไฟต่อเนื่องเมื่อเปลวไฟที่ *Pilot Burner* ดับลง
- ปริมาณมีเทนเปลี่ยนแปลงมากเกินไป ส่วนผสมระหว่างก๊าซชีวภาพกับอากาศ ต่ำกว่า *LEL* หรือสูงกว่า *UEL*
- ก๊าซชีวภาพมีคุณภาพต่ำ มีเทนต่ำ ความชื้นสูง ทำให้ความเร็วในการติดไฟลดลงจนติดไฟไม่ชนขณะเดินเครื่องที่ *High Fire*

การวิเคราะห์หาสาเหตุ ปัญหาจากการเผาไหม้ก๊าซชีวภาพ

ปัญหา จุดเตาไม่ติด แล้เกิดการรับเปิดในห้องเผาไหม้ขณจุดเตา

- VPS ไม่ทำงานจากการชำรุดอุดตัน และยอมให้หัวเผาทำงานลัดชั้นตอนความปลอดภัย โดยเฉพาะเมื่อมีก๊าซรั่วผ่าน DSV หรือห้องเผาไหม้ยังร้อนแดงแต่ยอมให้พัดลมทำงานเติมอากาศให้เชื้อเพลิงที่สะสมภายในห้องเผาไหม้
- พนักงานทำให้เกิดการลัดวงจรของ VPS เมื่อจุดเตาไม่ได้ เนื่องจากมีก๊าซชีวภาพรั่วไหลผ่าน DSV เข้าสู่ห้องเผาไหม้

ปัญหาการใช้ Biogas ที่ไม่มีการขจัด H_2S , CO_2 และความชื้น

การใช้ Biogas ที่ไม่มีการขจัด H_2S , CO_2 และความชื้น พบว่าทำให้เกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่

- เกิดการชำรุดของอุปกรณ์ควบคุมก๊าซต่างๆ จากกัดกร่อนของกรดซัลฟูริก และกรดคาร์บอนิกอย่างรุนแรง สูญเสียก๊าซเชื้อเพลิงจากการรั่วไหล เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย และการระเบิดของเชื้อเพลิง และทำให้ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสูง
- ในขณะที่ความเข้มข้นของ CH_4 ต่ำ และ CO_2 สูง Flame Velocity ของ Biogas จะลดลง ทำให้ติดไฟยาก เปลวไฟจะยาวขึ้น การเผาไหม้ที่ High Fire จะแรงไฟไม่ได้ และมีความเสี่ยงสูงจากเปลวไฟดับ เนื่องจาก Biogas ติดไฟไม่ทัน เกิดก๊าซ CO ซึ่งเป็นมลภาวะสูงขึ้นไป และอาจเกิด Back Fire หรือ Furnace Explosion ในขณะใช้งาน ซึ่งทำให้เกิดอันตรายและความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้

ปัญหาการใช้ Biogas ที่ไม่มีการขจัด H_2S , CO_2 และความชื้น

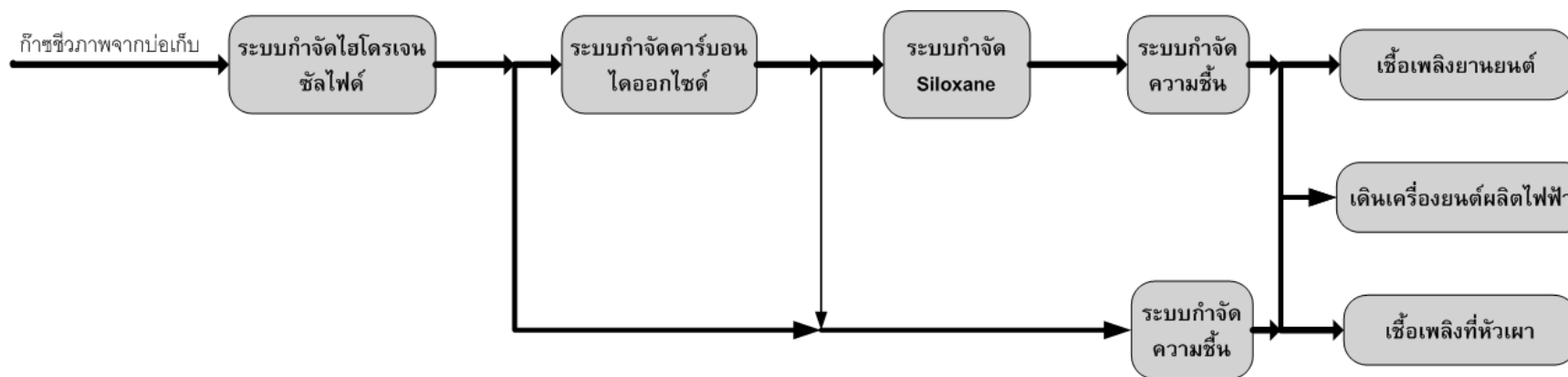
- ความเข้มข้นของ CH_4 จะมีการเปลี่ยนแปลงโดยผกผันกับ CO_2 ทำให้การปรับแต่ง และควบคุม การเผาไหม้แบบอัตโนมัติขาดความเสถียร ส่วนผสมระหว่างเชื้อเพลิงกับอากาศมีความแปรปรวนสูง และบางครั้งทำให้เกิดส่วนผสมที่บางหรือหนาเกินกว่าจะติดไฟได้ ทำให้ เปลวไฟดับและอาจเกิด Back Fire หรือ Furnace Explosion ในขณะที่ใช้งาน
- ในขณะที่ Biogas มี CH_4 ต่ำ และ CO_2 สูง ยังต้องใช้อากาศส่วนเกินสูง เพื่อให้เกิดการ เผาไหม้ที่ สมบูรณ์ ทำให้เกิดการสูญเสียพลังงานความร้อนทางปล่องสูงมาก โดยความร้อนจะติดพาไป กับ CO_2 และอากาศส่วนเกิน อุณหภูมิปล่องจะสูงผิดปกติตลอดเวลา ทำให้ประสิทธิภาพด้าน พลังงานความร้อนต่ำ ล้นเปลืองเชื้อเพลิงมาก
- น้ำที่ปนมากับ Biogas จะพาสังสกรกติดมา ทำให้เกิดเมือก ตะกอน ซึ่งมีผลต่อการชำรุดอุดตัน ของอุปกรณ์ความปลอดภัยที่เกี่ยวข้อง เช่น
  - การอุดตันของ VPS ทำให้ระบบความปลอดภัยของ Burner ล้มเหลว มีการทำงานแบบลัดวงจร
  - การอุดตันของวาล์วระบายน้ำอัตโนมัติ (Mechanical Trap) ซึ่งติดตั้งอยู่ในระบบท่อส่งก๊าซ ทำให้มีน้ำขัง อยู่ในระบบท่อส่งก๊าซ กีดขวางการไหลของก๊าซ และมีน้ำเข้าสู่ Burner ทำให้เปลวไฟกระพือหรือดับ และ เกิดก๊าซตกค้างในห้องเผาไหม้ เป็นเหตุให้เกิด Back Fire หรือ Furnace Explosion

การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้ก๊าซชีวภาพในโรงงานอุตสาหกรรม

มาตรการป้องกันที่ผู้ประกอบการโรงงาน ควรดำเนินการ

- ควรติดตั้งอุปกรณ์ขจัด H_2S , CO_2 และความชื้น ออกจาก Biogas ก่อนป้อนเข้าสู่อุปกรณ์ควบคุมก๊าซ และหัวเผา และภายหลังการติดตั้งอุปกรณ์ขจัด H_2S , CO_2 และความชื้น ต้องควบคุมให้มีการใช้งาน การตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์ดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานตลอดเวลา
- ควรจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพ Biogas ที่นำมาใช้งาน ให้มีคุณภาพเป็นไปตามข้อกำหนดของ อุปกรณ์ควบคุมก๊าซ หรือเป็นไปตามมาตรฐานสากล ตลอดเวลา
- ควรจัดให้มีการฝึกอบรมพนักงาน ให้มีความรู้เกี่ยวกับ Biogas การใช้และการป้องกันอันตรายในการใช้ หัวเผา การใช้งาน และการตรวจสอบบำรุงรักษาหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน เพื่อให้ ประหยัด ปลอดภัย และไร้มลภาวะ
- กรณีที่ไม่ได้ขจัด CO_2 ออกจาก Biogas ในการใช้งาน ควรใช้เชื้อเพลิงร่วมกันระหว่างน้ำมันเตากับ Biogas ตลอดเวลา เพื่อป้องกันหัวเผาดับและเกิดการระเบิดในห้องเผาไหม้ เมื่อ CH_4 ต่ำ และ CO_2 สูง
- ควรติดตั้งฝานิรภัย (Access Door) บริเวณห้องเผาไหม้ของหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน เพื่อระบายก๊าซความดันสูงออกจากห้องเผาไหม้ เมื่อมีการระเบิดของเชื้อเพลิงในห้องเผาไหม้

การปรับปรุงและควบคุมคุณภาพก๊าซชีวภาพ

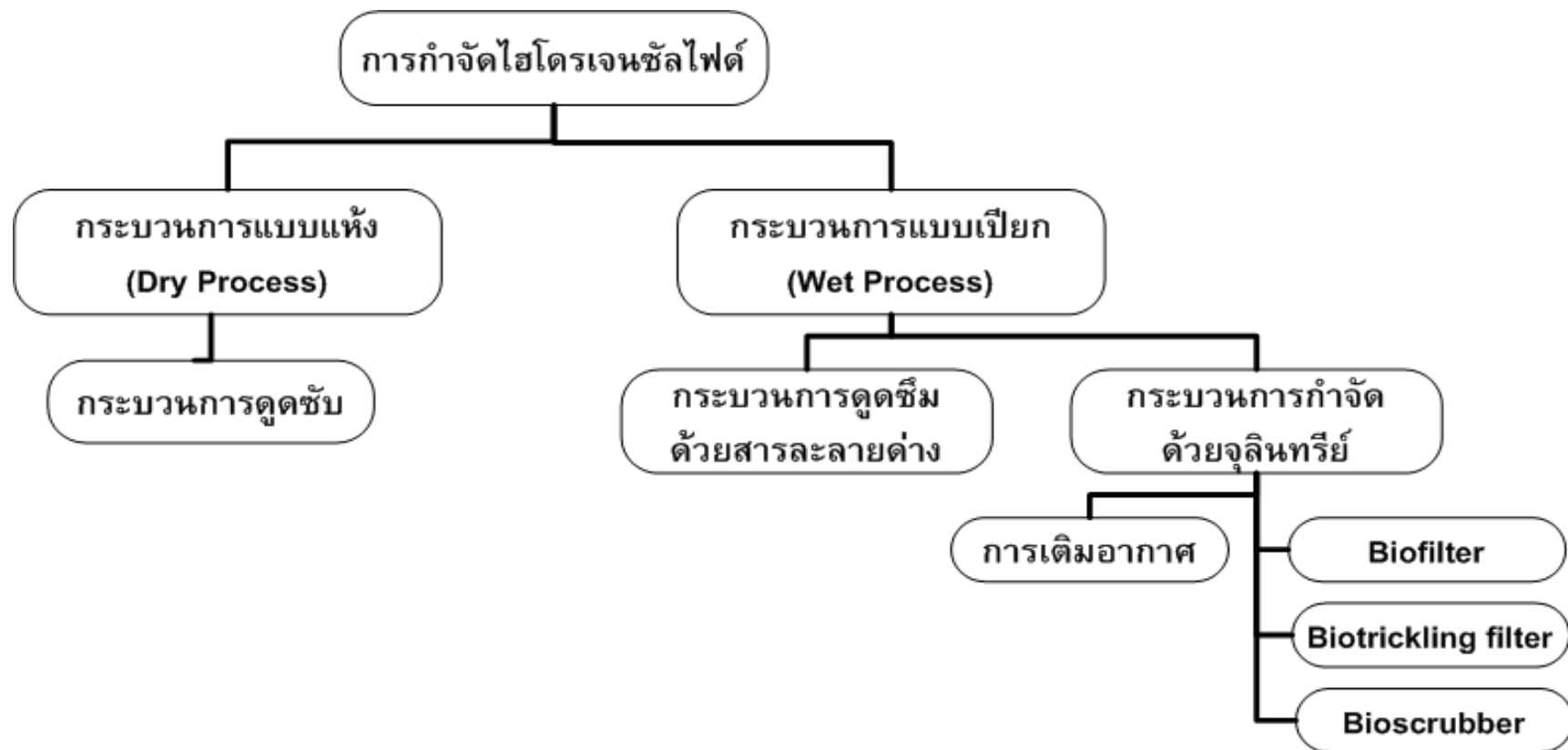
การกำจัดความชื้นโดยใช้หลักการลดอุณหภูมิของก๊าซ

- การแลกเปลี่ยนความร้อนระหว่างก๊าซชีวภาพกับน้ำเย็น (Chiller) ผลิตน้ำเย็นที่อุณหภูมิต่ำประมาณ 10-12° โดยให้มีการลดอุณหภูมิก๊าซชีวภาพให้อยู่ที่ 10-15°ซ.
- การแลกเปลี่ยนความร้อนระหว่างก๊าซชีวภาพกับสารทำความเย็น

การปรับปรุงและควบคุมคุณภาพก๊าซชีวภาพ

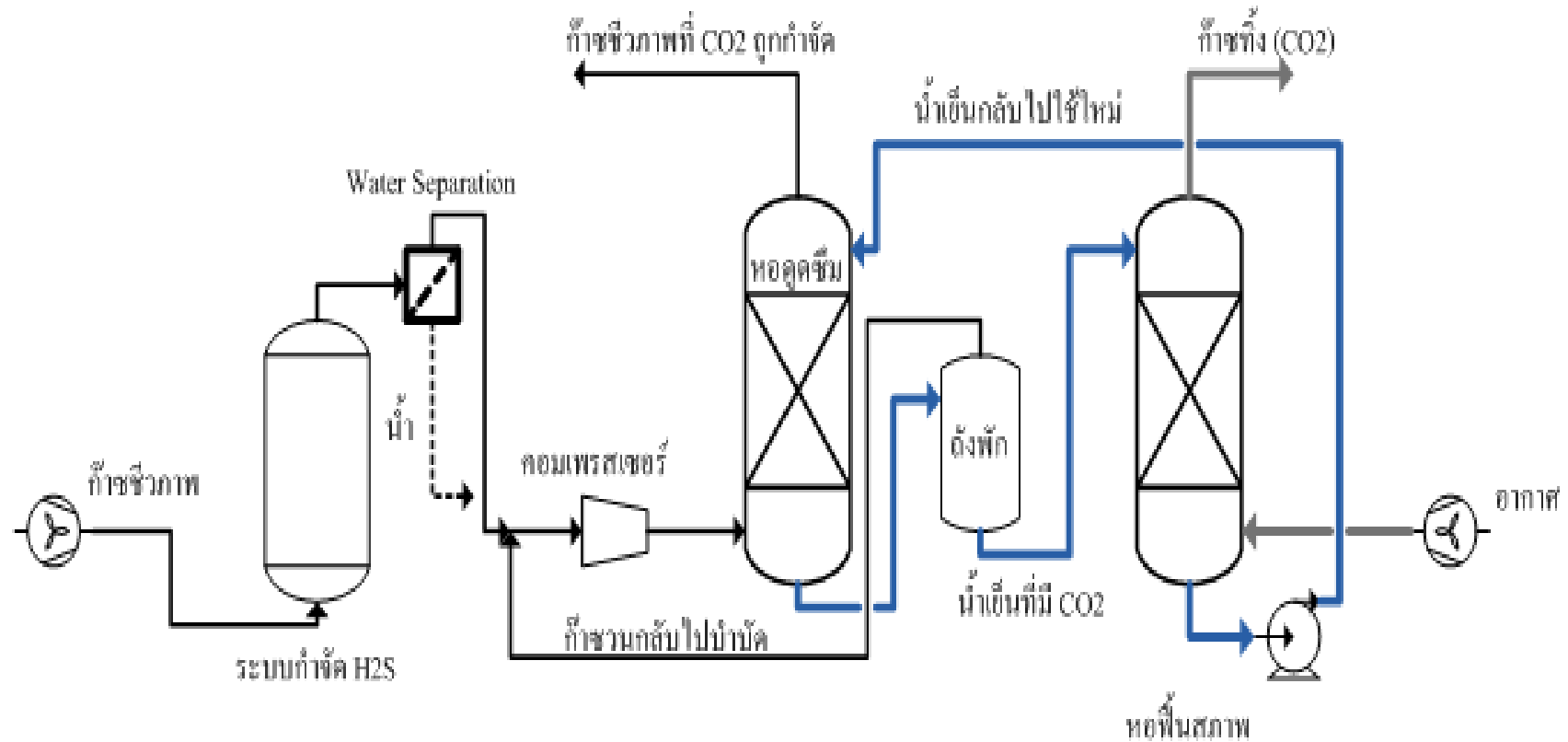
การกำจัดไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H₂S)

การปรับปรุงและควบคุมคุณภาพก๊าซชีวภาพ

การกำจัดคาร์บอนไดออกไซด์

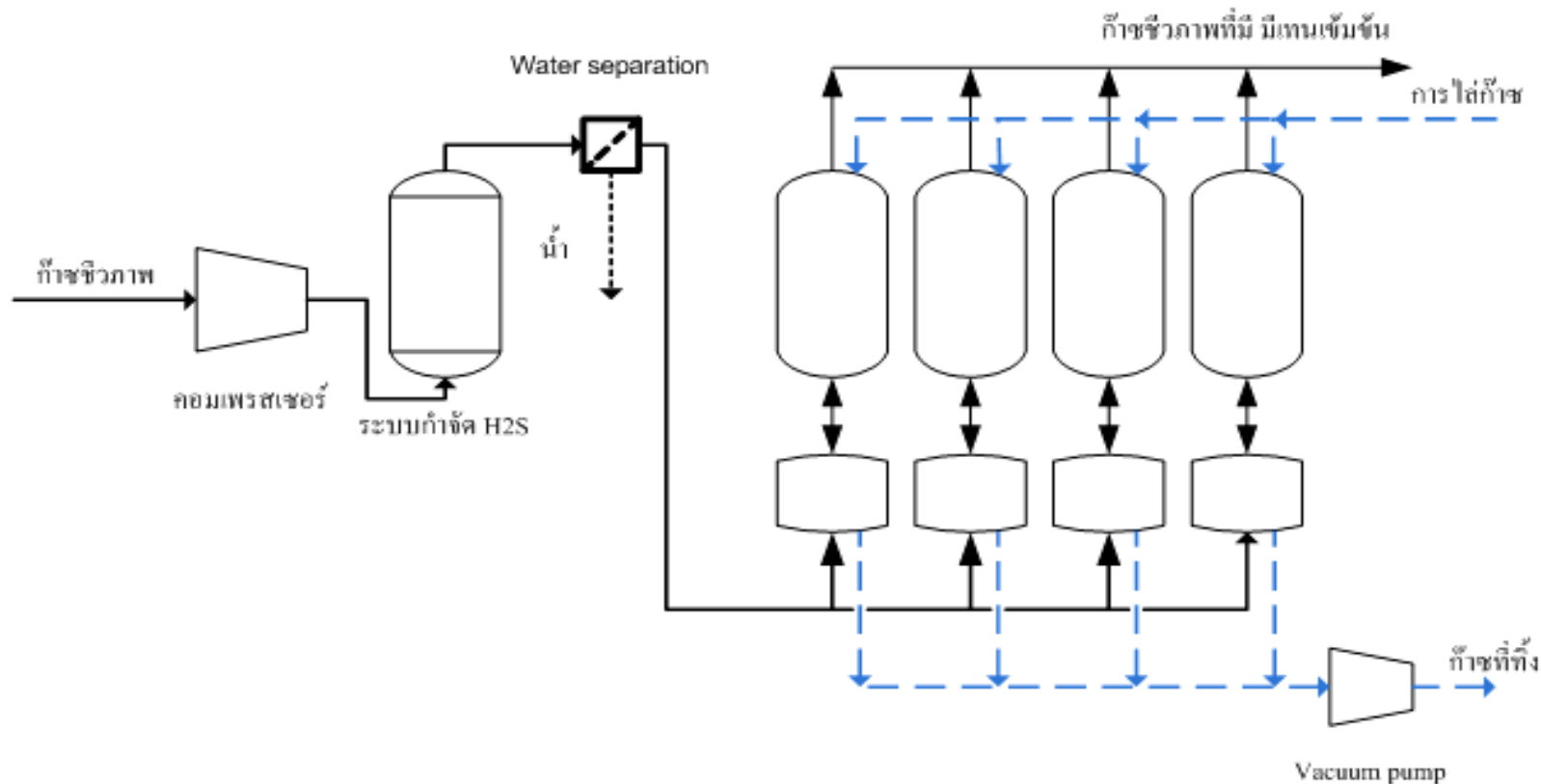
- Water Scrubber Technology

การปรับปรุงและควบคุมคุณภาพก๊าซชีวภาพ

การกำจัดคาร์บอนไดออกไซด์

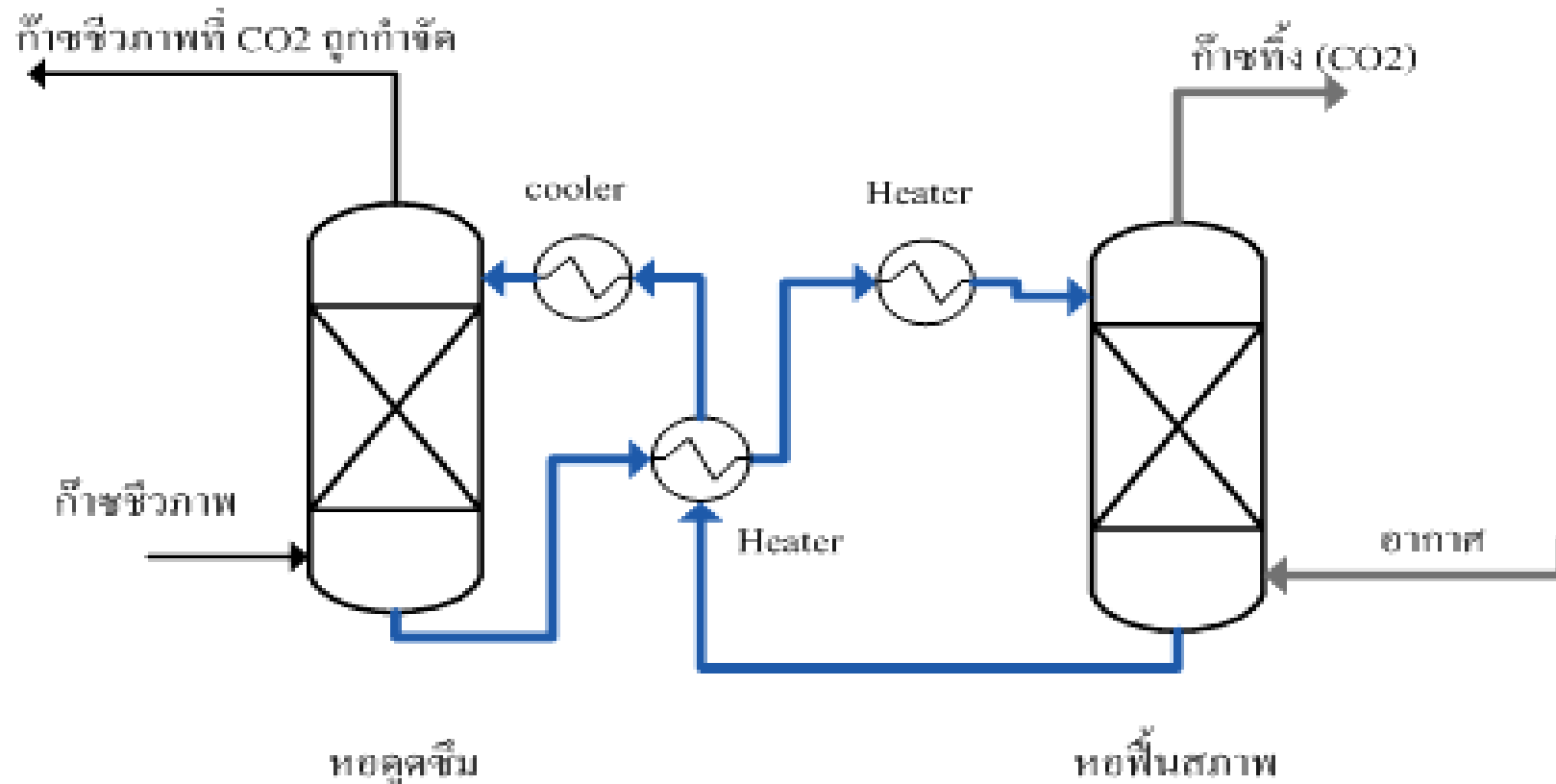
- Pressure Swing Adsorption (PSA) Technology

การปรับปรุงและควบคุมคุณภาพก๊าซชีวภาพ

การกำจัดคาร์บอนไดออกไซด์

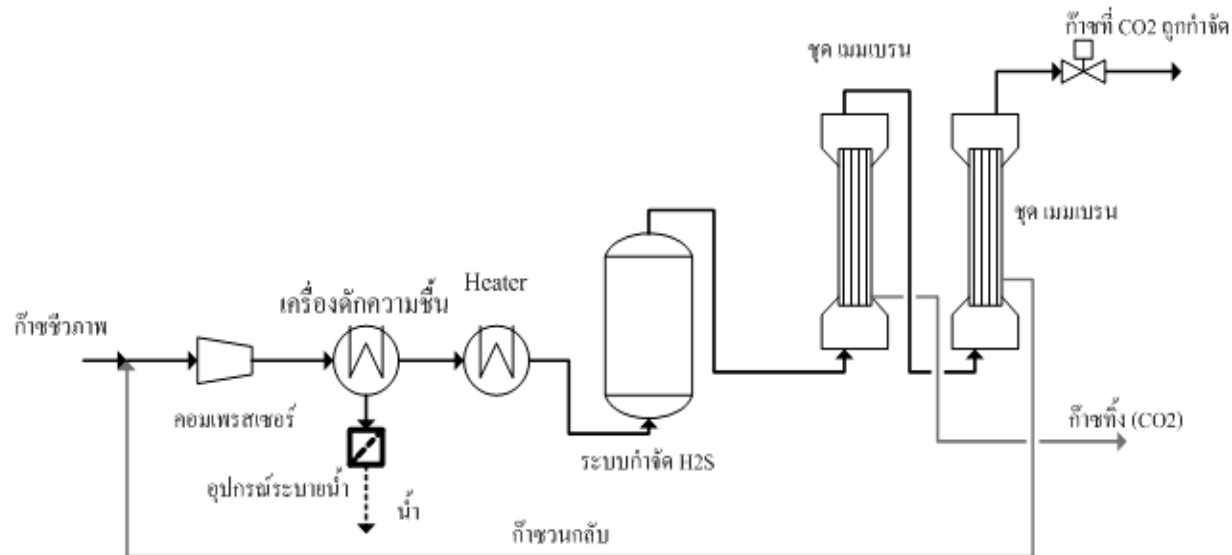
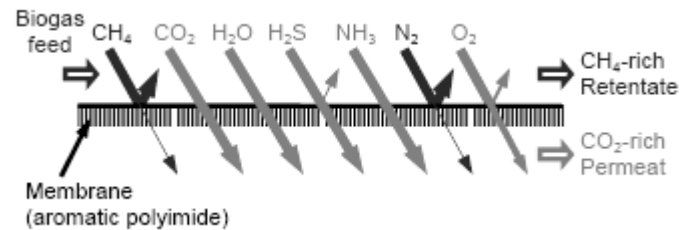
- Chemical Adsorption Technology

การปรับปรุงและควบคุมคุณภาพก๊าซชีวภาพ

การกำจัดคาร์บอนไดออกไซด์

- Membrane Separation Technology

การปรับปรุงและควบคุมคุณภาพก๊าซชีวภาพ

การกำจัดซิลอกเซน(Siloxane)

